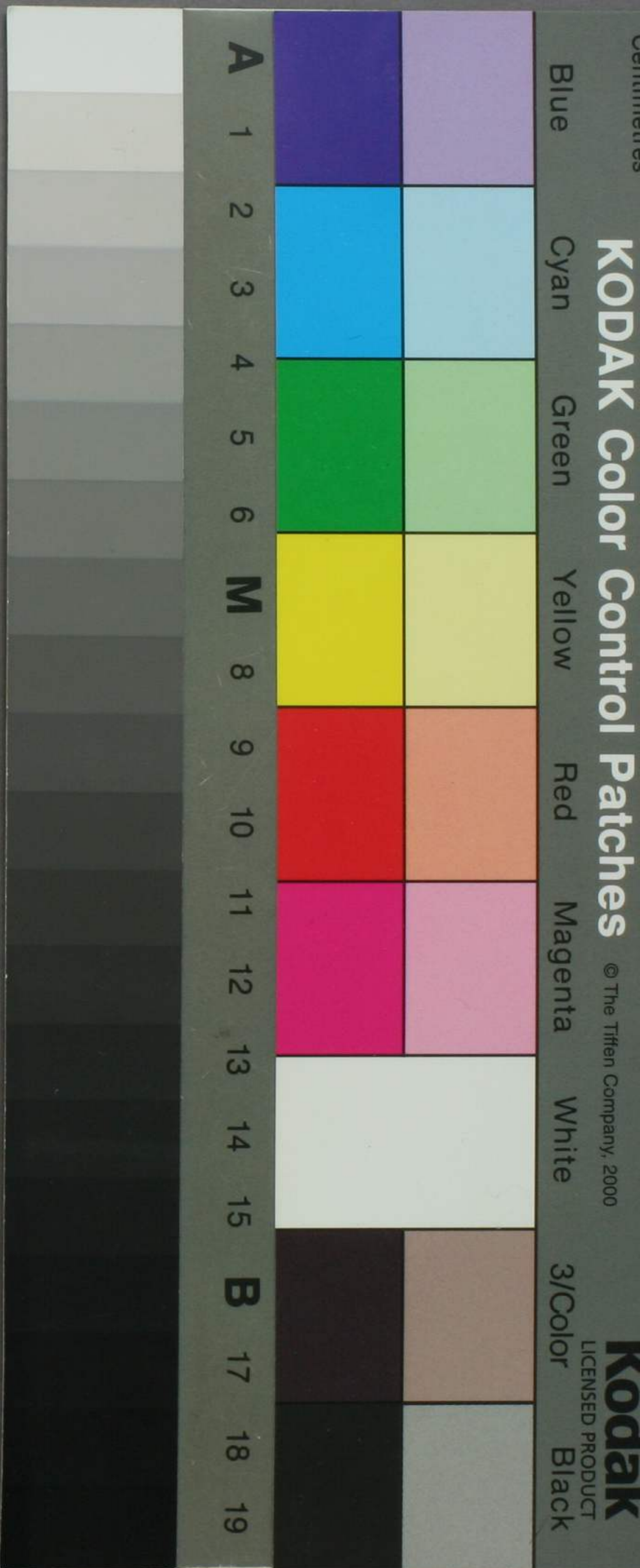

和蘭
官軍
銃卒訓語
初編
全

洋学文庫
文庫 8
C 469

KODAK Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2000

Kodak LICENSED PRODUCT

3/Color

Black

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

A

1

2

3

4

5

6

M

8

9

10

11

12

13

14

15

B

17

18

19

ven wederom willende doen aannemen,
zal de volgende kommando's doen:

1. Geeft-acht.

2. Peloton.

12. Op het eerste kommando moet
de soldaat opmerkzaam wesen.

Op het tweede moet hij de voorgeschie-
vene positie en de onbewegelijkheid
weder aannemen.

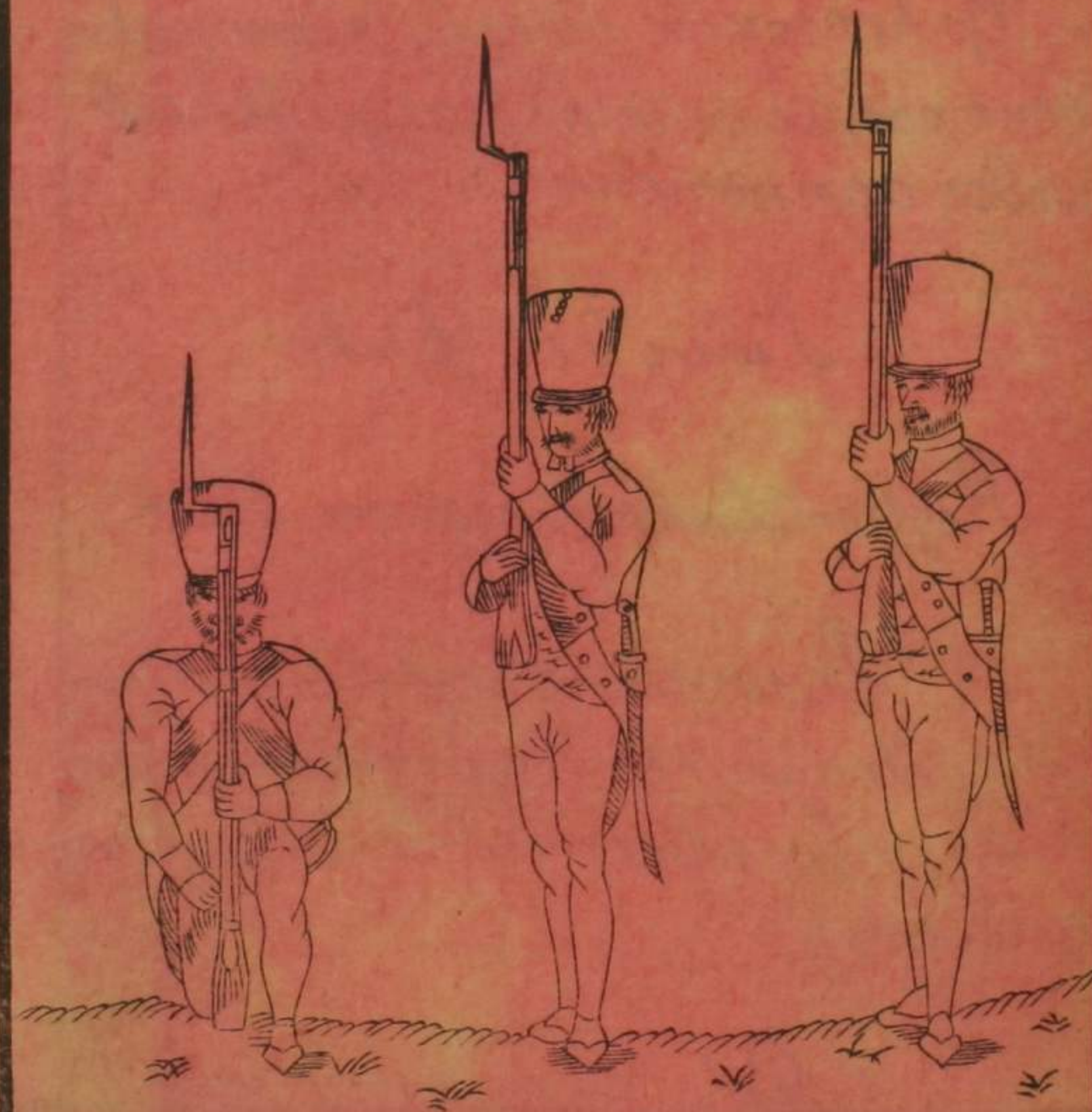
Tweede les.

Rechtsom, linksom, rechtsom-keert.

13. De wending rechtsom en linksom
sullen in één tempo volbragt wor-
den. De onderwijzer zal daartoe kom-
manderen:

1. Peloton rechts (of links)

DE
SOLDATEN-SCHOOL
VOOR DE
KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE
INFANTERIE.

DE
SOLDATEN-SCHOOL.
銃卒訓語

DE
SOLDATEN-SCHOOL

VOOR DE
KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE
INFANTERIE.

Origineele uitgave.

In 's GRAVENHAGE en te AMSTERDAM,
Bij DE GEBROEDERS VAN CLEEF.

1833.

Extract uit het besluit van Z. K. H.
den Souvereinen Vorstenz. in da,
to 29 Decembe r 1814. No. 55.

Art. 1.

Aan de gebroeders van Cleef
Boekdrukkers en Boekverkoopers in 's
Gravenhage en te Amsterdam, wordt
geaccordeerd het uitsluitend octrooi voor
hen, hunne Erven of recht verkrijgenden,
om binnen deze Landen te mogen drukken
en uitgeven alle Militaire Reglemen-
ten, verordeningen en Instructiën, hoe
ook genaamd, welke op Onzen last, door of
van wege het Departement van Oorlog,
door den druk zullen worden gemeenge-
maakt; wordende mitsdien, ten behoeve
van de Supplianten, gehouden voor alhier
geinsereerd de bepalingen van ons Besluit
van den 24^{en} 11. No. 1, tegen het nadrukken
van boeken en werken, waarvan de eigen-
dom aan anderen toekomt.

Extract uit het Besluit van Z. M.
in dato 10 October 1829. No. 85.

Art. 8.

Het is Onse begeerte, dat het Depar-
tement van Oorlog wake, ten einde zij
bij het genot van het hien in den jare
1814 verleende octrooi volkomen wor-
den gehandhaafd.

De uitgevers dezes, allen geheel en
of gedeeltelijken nadruk willen de voor-
komen, erkennen geene exemplaren
voor echt, dan voorzien van hunnen
naamtekening.

Gebroeders van Cleef

I N H O U D.

EERSTE HOOFDDEEL.

Formatie van een regiment in orde van bataille.	Blz. 1.
Orde van parade.	5.
Plaatsing der officieren en onderofficieren in de orde van bataille.	6.
Plaatsing der hoofdofficie- ren, adjudanten en adju- danten onder-officieren,	8.
Plaatsing der tamboers en müstikanten.	9.
De vaandelwacht.	11.
Onderrigting der regemen- ten.	14.
Onderrigt der officieren.	14.
Onderrigt der onderofficie-	

een. — 16.

TWEEDE HOOFDDEEL.

Soldaten-school. — 20.

Verdeeling der soldaten-
school. — 25.

EERSTE AFDEELING.

Eerste les.

Positie van den soldaat. . . — 28.

Bemerkingen betrekkelijk
den stand van den soldaat. — 29.

Tweede les.

Rechtsom, linksom, rechtsom
keert. — 37.

Derde les.

Grondregels van den gewonen
pas regtuit. — 40.

Bemerkingen betrekkelijk de
beginselen van den pas. — 43.

Algemeene bemerkingsen
betrekkelijk den pas regtuit,
den marsch schuin rechts
en den linker voet bij den
marsch schuin links. . . — 47.

Vierde les.

Grondregels van den schuin-
schen marsch. — 49.

TWEEDE AFDEELING.

Het dragen van het geweer. — 56.

Eerste les.

Grondregels in het dragen
van het geweer. — 57.

Bemerkingen betrekkelijk
het dragen van het geweer. — 58.

Tweede les.

Handgrepen. — 61.

Lading in twaalf tempo's. — 63.

Positie van het eerste gelid. — 77.

Positie van het tweede gelid. — 78.

Positie van het derde gelid. — 80.

Positie van den soldaat met
het geweer bij den voet. — 87.

Visitatie der geweren. — 89.

Bemerkingen nopende
handgrepen. — 108.

Derde les.

Lading in vier tempo's. — 109.

Bemerkingen, betrekkelijk
de ladingen. — 112.

Vierde les.

De vuren. — 113.

Vuren rechtuit. — 114.

Schüinsche vuren. — 115.

Positie der drie gelederen bij
het vuur schüins-rechts. . . — 116.

Positie der drie gelederen bij
het vuur schüins-links. — 118.

Bemerkingen betrekkelijk
de schüinsche vuren. . . . — 120.

Twee gelederen-vuur. — 122.

Algemeene bemerkingen be-
trekkelijk de vuren. — 127.

Algemeene bemerkingen,
rakende de tweede afdee-
ling der soldatan-school. — 129.

Den pas marquieren. — 150.

Den pas veranderen. — 152.

DERDE AFDEELING.

Eerste les.

Bemerkingen betrekkelijk
den gewinden pas. — 145.

Tweede les.

Maroch uit de flank. — 149.

Bemerkingen betrekkelijk
den marsch uit de flank. — 150.

Bemerkingen betrekkelijk
den maroch uit de flank. — 156.

Derde les.

Rigting. — 157.

Bemerkingen omtrent de
grondbeginselen der rigting. — 162.

Vierde les.

Zwenkingen. — 166.

Zwenkingen op de plaats. — 168.

Bemerkingen nopens de
grondregels der zwen

kingen. — 173.

Van directie veranderen
naar de zijde van den
güide. — 177.

D E

SOLDATEN-SCHOOL

VOOR DE

KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE

INFANTERIE.

EERSTE HOOFDDEEL.

*Formatie van een regiment in
orde van bataille.*

*Welke ook de plaats eener brigade in
de orde van bataille zij, altijd zal het oud-
ste der beide regimenten, uit welke zij
bestaat, op den rechter-, en het jongste op
den linker vlegel te staan komen.*

*Het eerste bataillon van ieder regi-
ment, welke plaatsen de regimenten ook
in hunne brigade mogen vervullen, zal*

altijd op den rechter-, en het tweede op den linker vleugel geplaatst worden. De ruimte (interalle) tusschen de bataillons sal zijn van veertig voeten.

Jeder bataillon sal zijn zamengesteld uit eene rechter- en eene linkerflankkompagnie, en vier centreekompagnien. Het dépôt plaatst sich op den linker vleugel van het regiment op eene batailloninteralle.

In ieder bataillon zullen de kompagnien van de rechter- naar de linkerszijde, ingevolge haar nummer, worden geplaatst. De rechter-flank-kompagnie op den rechter-, en linkerflank-kompagnie op den linker vleugel.

Jeder bataillon sal verdeeld worden in twee halve bataillons, onder den naam van rechter-half bataillon en linker-half bataillon.

Jedere kompagnie, hetzij rechter- of linkerflank-kompagnie of fuseliers, sal eene divisie uitmaken, welke

in twee pelotons zal worden verdeeld; de centerpelotons zullen door 1ste, 2de, 3de, 4de, 5de, 6de, 7de en 8ste worden onderscheiden, beginnende met den rechter- en eindigende met den linker vleugel. De rechter- en linkerflankdivisiën van ieder bataillon zullen in dat getal niet begrepen zijn; zij zullen hunne benaming van rechter- en linkerflankdivisiën behouden, en insgelijks in twee pelotons verdeeld wesen.

Het eerste en tweede centerpeloton van ieder bataillon sal de eerste divisie uitmaken, het derde en vierde peloton de tweede divisie, het vijfde en zesde de derde divisie, en het zevende en achtste de vierde divisie; de rechter- en linkerflankkompagnien zullen op sich selve blijven.

Jeder peloton sal in twee gelijke deelen gesplitst worden, onder den naam van sectiën: die van den rechter vleugel

zal eerste sectie, en die van den linker vleugel tweede sectie genoemd worden.

In iedere kompagnie, welke ook hare plaats zij in het bataillon, zullen de manschappen, naar hinnen grootte, van den rechter-naar den linker vleugel gesteld worden. Een derde gedeelte, zijnde de grootste manschappen, maakt het eerste gelid; een derde, bestaande uit de kleinste, komt in het tweede gelid; en het overige derde wordt in het derde gelid geplaatst.

De afstand van het ene gelid tot het andere zal een voet wesen, gemeten van de borst der manschappen in het tweede en derde gelid tot aan den rugg van hinnen voorman, of wel tot aan den ransel, indien de soldaat dien omheeft.

Wanneer de regementen op den roet van vrede zijn, en men, hetzij met het bataillon alléén of met het regement, manoeuvreren moet, en, over het geheel genomen, iedere kompagnie minder dan twintig roeten onder de wapens kan brengen,

zullen de pelotons op twee gelederen gesteld worden, om bijna eene gelijke uitbreidheid te beslaan, als zij op drie gelederen doen zouden, indien het regement op den roet van oorlog was! Om in ieder bataillon de pelotons van eene gelijke steekte te maken, zal men, indien het noodig is, manschappen van de eenere center-kompagnie in de andere doen overgaan.

Orde van Parade.

De orde van parade zal dezelfde als die van bataille zijn, met dit onderscheid, dat de sappeurs en musikanten zich op den rechter vleugel van het regement, en de tamboers op den rechter vleugel van hinnen bataillons zullen plaatsen, op eener onderlingen afstand van vier passen van elkander. De sappeurs van het regement zullen zich alsdan vereenigen en zich op twee gelederen stellen.

De hoofdofficieren plaatsen sich als, dan vóór het front, op denzelfden afstand van het eerste gelid, welke vóór hen achter het front is bepaald.

Plaatsing der officieren en onderofficieren in de orde van bataille.

De kapitein op den rechter vleugel van deszelfs compagnie of divisie, in het eerste gelid.

De eerste luitenant op den rechter vleugel van het tweede peloton, in het eerste gelid.

De tweede luitenant, als rotsluiters, achter het midden der tweede sectie van het eerste peloton.

De sergeant-majoor, als rotsluiters, achter het midden der tweede sectie van het tweede peloton.

De oudste sergeant in het derde gelid achter den kapitein.

De tweede sergeant in het derde gelid

achter den eersten luitenant. — Deze beide sergeanten zullen in de evolutiën door den naam van vervullings-officieren onderscheiden worden, en rechterguides van hunne pelotons zijn.

De derde sergeant, als rotsluiters, achter den linker vleugel van het eerste peloton.

De vierde sergeant, als rotsluiters, achter den linker vleugel van het tweede peloton. — Deze beide sergeanten zullen bij de evolutiën linker-guides van hunne pelotons zijn.

In het laatste peloton van ieder bataillon zal de vierde sergeant op den linker vleugel van het eerste gelid van het bataillon geplaatst worden; achter zich hebbende een korporaal in het derde gelid.

De fouriers der beide flank- — zoo mel als die der center-kompagnien, de vaandeldrager, en twee geoefende korporaals, zullen de vaandelwacht uitmaken.

De in het gelid staande korporaals zullen op de beide vleugels van hunne divisie naarmate hunner grootte, maar bij voorkeur in het eerste en derde gelid gesteld worden. in diez voege, dat de beide pelotons zich door korporaals in het eerste en derde gelid geëncadreed bevinden.

Bij afwezenheid van officieren of onderofficieren, zullen hunne plaatsen vervuld worden naar de opvolging der rangen in iedere kompagnie. Maar bij gelijktijdige afwezenheid van den kapitein en eersten luitenant van eene kompagnie, zal de kommandant van het regiment, indien hij het goed vindt, eenen eersten luitenant van eene andere kompagnie kunnen senden, om gedurende de exercitie degenen, van welke 'en kapitein en eerste luitenant afwesend zijn, te kommanderen.

Plaatsing der hoofdofficieren, adjudanten en adjudanten-onderofficiers.

De hoofdofficieren zullen te paard, maar de adjudanten te voet zijn.

De kolonel zal zich plaatsen, dertig passen achter het opsluitend gelid (gelid der rotsluiters), tegenover het midden der ruimte tusschen de beide bataillons van zijn regiment.

Ieder luitenant-kolonel twintig passen achter het opsluitend gelid van zijn bataillon, tegenover het vaan, delrot.

De adjudant van elk bataillon opacht passen van het opsluitend gelid van zijn bataillon, achter het midden van het rechter-halve bataillon.

De adjudant-onderofficier van elk bataillon opacht passen van het opsluitend gelid, achter het midden van het linkerhalve bataillon.

Plaatsing der tamboers en musikan-ten.

De tamboers van elk bataillon zullen op twee gelederen gesteld worden, vijftien passen achter het derde peloton van hün bataillon.

De tamboer-majoor zal aan het hoofd der tamboers van het eerste bataillon zijn, en de korporaa's-tamboers van elk bataillon zullen sich stellen aan het hoofd der tamboers van het bataillon, waartoe zij behooren; die van het eerste bataillon zal sich stellen op den rechter vleügel in het eerste gelid der tamboers, wanneer de tamboer-majoor sich present bevindt.

De pijpers zullen sich in één gelid vóór de tamboers rangeren. In orde van parade zullen de tamboers sich op vier passen van den rechter-vleügel van het bataillon stellen, de pijpers gericht met desselvs derde gelid, en de tamboer-majoor met het eerste.

Wanneer er sich musikanten bij de regementen bevinden, zullen zij sich in orde van bataille twee passen achter de tamboers van het eerste bataillon, plaatsen; doch wanneer de tamboers sich op den rechter vleügel bevinden, zullen de musikanten sich links van die van het eerste bataillon plaatsen, welke alsdan zoo veel rechts zullen aanschrijven.

De vaandelwacht.

De vaandelwacht van elk bataillon, zamengesteld uit de zes fouriers, den vaandeldrager, en twee geoefende korporaa's, zal geplaatst worden aan den linker vleügel van het zesde peloton (de flank-kompagnie er onder begrepen) en zal een gedeelte der tweede sectie van hetzelfde uitmaken.

Het eerste gelid van de vaandelwacht zal bestaan uit den vaandeldrager, hebbende aan zijne rechter- en linkersijde ee-

nen fourier.

Het tweede gelid zal bestaan uit eenen fourier en twee korporaals. — In het derde gelid zullen drie fouriers geplaatst worden.

De onderofficieren in het vaandel, peloton zullen, even als de vervullingsonderofficieren, en die in het opsluitend gelid en voor het encadrement bestemd, het geweer hoog in den rechter arm dragen.

Men zal bij voorkeur in het tweede gelid der vaandelwacht plaatsen een fourier en de twee korporaals, die de meeste regelmatigheid en volmaaktheid, zoo ten aanzien hunner houding onder het geweer, als in den marsch bezitten.

Het vaandel zal door den vaandel, drager gedragen worden.

De kolonel of, bij deszelfs afwezenheid, de kommandant van het regiment, zal een onderofficier benoemen, welke de fanion van het tweede bataillon moet

dragen. Het is voor den marsch in batail, le van het grootste aanbelang, dat de vaandeldrager, zoo wel als deze onderofficier, met de uiterste zorgvuldigheid in de juistheid van den pas geoefend zijn, soowel ten aanzien van de lengte als van de tijd, maat (cadence), gelijk mede, om zich, sonder af te wijken, in eene gegeven directie voorwaarts te begeven (te prolongeren).

De generale guides plaatsen zich in bataille: de rechter achter de eerste sectie, en de linker achter de laatste sectie van het bataillon in het opsluitend gelid.

In orde van bataille plaatsen zich de sappeurs op acht passen distantie van den rechter vleugel van het regiment, ter hoogte van het derde gelid; onder het defileren en op marsch zullen zij sich op dezelfde distantie vóór den tamboer ma, joor van het eerste bataillon plaatsen; gedurende de manoeevres zullen zij sich op de flank der kolonne, aan de te

genovergestelde zijde der guides, ter hoog, te van het derde gelid van het eerste peloton of divisie ophouden; de korporaal sappeur sal zich altijd op twee passen voor zijn peloton plaatsen, hetwelk op één gelid moet gerangeerd zijn.

Onderrigting der regementen.

De kolonel en, in zijne afwezenheid, de kommanderende hoofdofficier van elk regement, sal voor het algemeene onderrigt der officieren, onderofficieren en manschappen van het regement verantwoordelijk zijn.

Onderrigt der officieren.

De wijl de onderrigting der officieren, die alles bevatten moet, wat in de drie scholen, te weten de soldaten, pelotons- en bataillons-school, is begrepen, alleen door de samenvoeging

van de beschouwing (theorie) met de oefening (praktijk) grondig kan geschieden, zal er in elk regement een leerstellig (theoretisch) onderwijs, afgescheiden van de exercitiën op het veld, worden gegeven.

Te dien einde sal de kommandant van elk regement, zoo menigmaal hij zulks noodig oordeelt, de officieren vergaderen, hetzij bij hem zelven, hetzij bij den kommanderenden officier van ieder bataillon, om hünval de gronden, betrekkelijk deze onderscheidene scholen, uit te leggen.

Geen officier zal kunnen gezegd worden bekwaam te wesen, voor en aler hij in staat zal zijn, al hetgeen in dezen drie scholen vervat is, gepast te kommanderen en volkomen te kunnen ontvoeren.

Men sal echter in deze onderrigtingen zich alleen bepalen tot de gronden en den sinder evolutiën, zonder ooit van de officieren te eischen, dat zij den

tekst woordelijk van buiten leeren.

De officieren moeten dikwijls door een der hoofdofficieren gevefend worden in den marsch, en bijzonder moet men er zich met de grootste zorg op toeleggen, om hún een goede houding onder de wapenstede doen aannemen, en alle zijne oplettendheid op de regelmatige vorming, als mede op de lengte en tijdmaat van den pas, besteden.

Onderriigt der onderofficieren.

Het onderrigt der onderofficieren sal de soldaten- en pelotons-school behelzen, en zij zullen gehouden wesen, behalve de handgrepen, welke hen in het bijzonder betreffen, ook al datgene, wat op de behandeling van het geweer door den soldaat, als mede op het vuren en den marsch eenige betrekking heeft, met nauwkeurigheid te kunnen uitvoeren.

De adjudant, benevens de adjudanten onderofficieren, bijzonderlijk moeten

de belast zijn met het onderwijs der onderofficieren, zoo zullen de regements-kommandanten beginnen, met zich van de bekwaamheid der adjudanten en adjudanten-onderofficieren te verzekeren, en hen vervolgens voor het onderwijs der onderofficieren verantwoordelijk stellen.

De adjudant en de adjudanten-onderofficieren zullen beginnen met alle de sergeant-majours, en twee der bestekwaaamste onderofficieren van iedere kompagnie, op het zorgvuldigste te onderwijzen.

Deze onderofficieren, grondig onderwezen zijnde, zullen elk twee of drie andere onderofficieren uit húnne aanhoorige kompagnien uithiezen, en die op dezelfde wijze onderrigten, onder het toezigt van de adjudant-onderofficier en sergeant-majours.

Deze eerste onderrigting, welke niet meer dan de soldaten-school bevat, ten sal, afgelopen zijnde, sal men de

onderofficieren van ieder bataillon ver-
 samelen, om uit dezelve één peloton op
 drie geledeeren samen te stellen, aan het
 welk men een pelotons-kommandant,
 een verweerings-onderofficier en tot
 sluiters zal toevoegen; en zal men dit
 peloton door den adjudant of adjudant-
 onderofficier doen exerceren, overeen-
 komstig de ophlimming, in de pelotons-
 school aangewezen. Dewijl nu dit onder-
 wijs voornamelijk ten doel moet hebben, de
 onderofficieren tot het wel onderrigten der
 rekruten bekwaam te maken, zoo zal men
 hun al de grondbeginselen van de twee eer-
 ste scholen uitleggen, en dat wel eerst op
 het veld, en daarna door bijzonder (theo-
 retisch) onderwijs, hetwelk zich ook over
 de onderscheidene werkzaamheden der
 guides (leidlieden) bij de bataillons-
 exercitiën moet uitstrekken. En tensien-
 de dit onderwijs bij voortdwinging te hand-
 haven, zullen de adjudanten en de adju-
 danten-onderofficieren van tijd tot

tijd de onderofficieren vergaderen, om de
 selve, hetzij op het veld, door de dadelijke
 uitvoering, hetzij binnen's kamers, door
 de bespiegeling, te oefenen.

Naarmate er veranderingen op de
 lijst der onderofficieren voorvallen, zul-
 len de sergeant-majours gehouden zijn,
 de nieuw aangestelde sergeanten en
 korporaals, ieder in zijne compagnie
 te onderrigten: en de adjudant, bene-
 vens de adjudanten-onderofficieren, moe-
 ten hieraan met alle zorgvuldigheid de
 hand houden.

De regements-kommandanten zul-
 len de vaandelwachten en algemeene
 guides dikwijls in den bataille-marsch
 doen oefenen. Men zal zich met eene
 nauwgezette oplettendheid er op toe-
 leggen, om de vaandelbragers te gewen-
 nen, de rechte lijn onveranderlijk, in de
 gegevene strekking (directie), te verlen-
 gen, gelijk ook de lengte- en de tijdmaat
 van den pas met de grootste nauwkeur-

righeid in acht te nemen.

TWEEDE HOOFDDEEL.

Soldaten-school.

Naardemaal deze school, welke de onderrigting der rekruten ten oogmerk heeft, op het onderwijs der kompagnien, waarvan dat der bataillons en regementen afhangt, een sterken invloed moet hebben, zoo moet zij met de meeste zorg ingerigt, en het toezigt daarover door de hoofdofficieren gehouden worden. Zij zal bijzonderlijk worden bestuurd en gecommandeerd door de adjudanten, die aan den kommandant van het regiment voor de nauwkeurigheid en den voortgang van het onderwijs verantwoordelijk zullen zijn: om welke reden dan ook beurtelings altijd een der beide adjudanten, zoo wel als een van de twee adjudanten-onderofficieren,

daarbij sal moeten tegenwoordig wesen.

De nieuw aangestelde officieren zullen altijd gedurende ten minste zes maanden, onder de bevelen van den adjudant, bij de rekruten-school gebruikt worden, en hiervan niet anders kunnen worden vrijgesteld, dan op last van den regements-kommandant, en nadat zij in staat zijn, selve uit te roepen, wel te kommandeeren, en duidelijck te verklaren al het gene, wat in de soldaten- en pelotons-school sal worden voorgeschreven.

Derwijl de kompagnies-kommandanten verantwoordelijk moeten zijn aan den regements- en bataillons-kommandant voor het algemeene onderrigt van hunne onderhoorige kompagnien, zullen zij dat hunner rekruten geenszins uit het oog verliezen. Zij zullen te dien einde de sergeanten en korporaals benoemen, om deselve te onderwijzen, en de officieren, benevens

de sergeant-majors künner kompaniën gelasten, over dit onderdeel het toezigt te houden.

Er sal altijd zoo veel mogelijk eene algemeene vergaderplaats wesen tot versameling der rekruten van elk regiment, en een der hoofdofficieren sal daarbij, wanneer zijne besigheden het toelaten, tegenwoordig zijn.

Zoodra een zeker getal rekruten bekend is, om in de pelotons-school te komen overgaan, moet de adjudant deselve te samen trekken, en hetzij door een der nieuwere, bij deze school geplaatste officieren, hetzij door een onderofficier laten exercereen. Hij zelf moet een waaksaam oog over deze onderwijzing houden, en daarbij de aangewesene trappen van het onderrigt in de pelotons-school doen in acht nemen.

Als de adjudant oordeelt, dat een of meer rekruten, welke dit peloton uitmaken, zich in staat bevinden om in het bataillon over te gaan, sal hij de kommandan-

ten der kompaniën, tot welke zij behooren, doen waarschiwen, en hen, in derselver tegenwoordigheid doen exercereen; ten einde de kompanië-kommandanten daaruit stonden kunnen oordeelen, of dese rekruten genoegzaam onderwisen zijn, om in het bataillon over te gaan.

Verdeeling der soldatenschool

De soldaten-school sal in drie deelen worden gescheiden.

Het eerste gedeelte sal bevaten hetgeen men den man, als rekrut, alvorens hem het geweer te doen dragen, moet onderwijzen.

Het tweede, de handgrepen, de lading en de vuren, en het derde, de onderscheidene passen, de beginselen van den marsch in front en uit de flank, de rigtingen, swenkingen en veranderingen van directie.

Ook sal ieder gedeelte, op een navol-

genden voet, wederom in vier leffen gesplitst worden.

Eerste afdeeling.

- 1ste Les. { Positie (of stand) van den sol,
vast zonder geweer.
Beweging van het hoofd, rechts
en links.
- 2de Les. Regtsom, linksom, regtsomkeert.
- 3de Les. Gronden van den gewonen pas, regtuit.
- 4de Les. Gronden van den schuinschen marsch.

Tweede afdeeling.

- 1ste Les. Gronden van het dragen van het geweer.
- 2de Les. Handgrepen.
- 3de Les. De lading in vier temp's en de gewinde lading.
- 4de Les. De vuren regtuit en schuins;

en het tweegeledeeen vuur.

Derde afdeeling.

- 1ste Les. Samenvoeging van vijf tot negen man, tot den marsch in front en de onderscheidene passen.
- 2de Les. Marsch uit de flank.
- 3de Les. Grondregelen der rigting.
- 4de Les. Grondregelen der swenkingen en der veranderingen van directie.

Elke les zal gevolgd worden van beoefeningen, die ten doel zullen hebben om de nuttigheid van de in haast voorgeschreevene grondbeginselen te betoogen.

De onderwijzers zullen er zich niet te zeer op kunnen toelleggen, om de selve te beoefenen, en er de noodige toepassing bij het onderwijs der rekru-

ten, van te maken.

De toon van het kommando moet altijd levendig, en de verheffing der stem geëvenredigd zijn aan het getal der geïncorpeerde wordende rekruten.

Er zullen tweederlei soorten van kommando's wesen: de kommando's van waarschuwing, en die van uitvoering.

De kommando's van waarschuwing, die in het reglement door cursief of lopende drukletters zullen onderscheiden worden, zullen duidelijk en met luider stemme uitgesproken, en hunne laatste lettergreep enigzins aangehouden worden.

De kommando's van uitvoering zullen in het reglement door kapitale of hoofdletters worden onderscheiden, en op eenen vasten en korten toon worden uitgesproken.

De kommando's, wier uitdrukking in het reglement door streepjes geschiedt,

den is, moeten in de uitspraak op dezelfde wijze worden afgebroken.

De onderwijzers moeten altijd het, geen, wat zij onderwijzen, in weinige, duidelijke en naauwkeurige bewoordingen uitleggen. Zij moeten hetgeen, wat zij kommanderen, selve uitvoeren, ten einde zoo doende het voorbeeld te geven te gelijker tijd, dat zij den regel verklaren. Zij moeten zich toediepen, om den rekrut te gewennen, de behoorlijke houding van selve aan te nemen, en hem niet in dezelfde plaatsen, dan wanneer zijn gebrek aan begripen daartoe zal noodzaken.

EERSTE AFDEELING.

1. Het eerste gedeelte der soldatenschool sal altijd zoo veel mogelijk, aan man voor man, en ten hoogste aan twee of drie te samen onderwezen worden, bijaldien men tot het laatste door het getal

der rekruuten en dat der onderwijzers, welke men tot het onderrigt kan gebruiken, genoodzaakt wordt. Men zal hen aldaan in één gelid, op eenen pas afstands van elkander, stellen. Voorts zal de soldaat zonder geweer wesen.

Eerste les.

Positie van den soldaat.

2. (I) De hielen op dezelfde lijn, en zoo dicht bij elkander, als de gestalte van den man zal gedoogen; de voeten iets minder geopend dan winkelhaaks, en beide even veel naar buiten gedraaid; de kniën gestrekt, zonder stijfheid; het lichaam loodrecht op de heupen en voorover gebogen; de schouders terug getrokken en even veel doorsakkende; de armen natuurlijk hangende; de elleboos

(I) Pl. 11 fig. 1 en 2.

gen bij het lijf; de palm der hand een weinig buitenwaarts gedraaid; de pink achter en tegen den naad van de broek, het hoofd recht, zonder gedwongen te zijn, de kin ingetrokken, zonder den hals te bedekken; de oogen, op omtrent vijftien passen van zich, op den grond gevestigd.

3. Bemerkingen betrekkelijk den stand van den soldaat.

De hielen op dezelfde lijn;

dewijl, ingevalle de eene meer achterwaarts stond dan de andere, de schouder van denzelfden kant zou terug wijken, of de houding van den soldaat gedwongen zijn.

De hielen meer of minder gesloten;

omdat de manschappen, wier kniën inwaarts staan, of die dikke kuitten hebben,

De hakken niet sluiten kunnen.

De voeten even veel naar buiten gedraaid, en niet al te seer geopend;

omdat, bijaldien de eene voet meer naar buiten gedraaid was dan de andere, hij den schouder dezelfde wending zou doen volgen, en dat, zoo de voeten te veel gedraaid waren, het niet mogelijk zijn zou het bovenlijf voorover te doen brengen, zonder de houding waggelend te maken.

De kniën gestrekt, maar zonder stijfheid;

omdat als de man deselve te stijf strakte, hem zulk bezwaarlijk en vermoeijend zoude wesen.

Het ligchaam loodrecht op de heipen;

Dewijl dit het éénige middel is, om den man een volmaakt evenwigt te geven. De onderwijzer moet in acht nemen, dat het meerendeel der rekruten de kwade gewoonte heeft, om, wanneer men hun het geweer op schouder geeft, den eenen schouder te laten zakken, de eene zijde in te buigen, of de eene heip, insonderheid de linker voor te brengen; en hij moet er zich op toeleggen, om dese gebreken te verhelpen.

Het bovenlijf voorover gebogen;

vermits de rekruten doorgaans geneigen zijn, om, wanneer zij sich regtop willen houden, het tegenwoordig deel te doen, den buik uit te steken, de lendenen te buigen, en de schouders achterover te werpen; al hetgeen

grootte bezwaarlijkheden in den marsch te weeg brengt, gelijk in de bemerkingen op de grondregels van den pas verklaard zal worden. Het is van zoo veel gewigt, hen aan het voorover buigen van het bovenlijf te gewennen, dat de onderwijzer, in den beginne, deze houding zelfs gedwongen moet doen aannemen, vooral door de soldaaten, wier natuurlijke gestalte eenen tegengestelden aanleg te kennen geeft.

De schouwers terug getrokken;

omdat, zoo de man de schouwers naar voren en eenen krommen rug had, het geen het doorgaande gebrek der landlieden is, hij sich niet zou kunnen richten, noch zijn geweer met vaardigheid behandelen. Het is mitsdien van zeer veel aanbelang, dit gebrek te verhelpen. Te dien einde moet de onderwijzer er opletten, dat de rok en het

vest der rekanten de noodige wijdte hebben, om niet de houding, die men hien wil geven, te belemmeren, en ook dat de schouwers in het te rug trekken, niet te ver naar achteren gebracht worden, om niet de lendenen te doen invallen: iets, het geen men op het zorgvuldigst moet vermijden.

De armen natuurlijk hangen,
de ellebogen dicht aan het lijf,
de paxm der hand een weinig buitenwaarts gekeerd, de pink achter en tegen den naad van de broek;

De wijl het van gewigt is, zoo voor de volmaaktheid in het dragen van het geweer, als om in het gelid niet meer ruimte te beslaan, dan tot het gemakkelijk behandelen van hetzelfde noodig is, dat de soldaat de ellebogen wel geplaatst heeft. Deze houding der armen, ellebogen en handen voldoet aan alle

deze verschillende doeleinden, en heeft daarenboven het voordeel, van de school, dersterdig te doen wijken.

Het hoofd recht, zonder gedwongen te zijn;

omdat, als het hoofd stijf gehouden wordt, deze stijfheid zich aan het gehele lichaam sijn mededeelen, waarvan sijn beweging sijn belemmeren; hetgeen deze houding lastigen vermoeijend sijn maken.

De oogen recht vóór zich gevestigd;

naardien de houding van het hoofd recht sijn het zekerste middel is, om de soldaten de gewoonte te doen aannemen, van hunne schouders vierkant te houden: een wezenlijk grondbeginsel, aan hetwelk men hen op het zorgvuldigst

moet gewennen.

4. Nadat de onderwijzer den reek, sijn de behoorlijke houding heeft doen aannemen, zal hij denzelven het hoofd rechts en links leeren wenden, en te desen einde kommanderen:

1. Hoofd = rechts.

2. staat.

5. Op het einde van het tweede gedeelte van het eerste kommando, moet de soldaat het hoofd, zonder rikken, sijn zoveel rechts draaijen, dat de binnenhoek van het linker-oog sijn recht boven de rij vest, knopen bevindt, en de oogen op de lijn van de oogen der manschappen in sijn gelid gevestigd houden.

6. Op het tweede moet hij het hoofd eveneens wederom in de positie recht brengen, die de gewonen positie van den

soldaat moet zijn.

7. De wending van het hoofd links zal door de tegengestelde middelen worden ten ritvoer gebracht.

8. De onderwijzer moet zorgen, dat de beweging van het hoofd de schouders niet verdraaije, gelijk zou kunnen gebeuren, wanneer zij met rikken geschiedde.

9. Wanneer de onderwijzer vervolgens den soldaat uit den stand van op, lettendheid tot dien van rust wil doen overgaan, zal hij kommanderen:

r u s t.

10. Op dit kommando zal de soldaat niet meer aan den onbewegelijken stand gehouden zijn.

11. De onderwijzer hem densel

ven wederom willende doen aannemen, zal de volgende kommando's doen:

1. Zeeft-acht.

2. Peloton.

12. Op het eerste kommando moet de soldaat opmerkzaam wesen.

Op het tweede moet hij de voorgescrevene positie en de onbewegelijkheid weder aannemen.

Tweede les.

Regtsom, linksom, regtsom-keert.

13. De wending regtsom en linksom zullen in één tempo volbragt worden. De onderwijzer zal daartoe kommanderen:

1. Peloton regts (of links)

zijt de flank.

2. Rechts (of links) = 0 m.

14. Op het tweede kommando zal de soldaat op den linkerhiel draaijen, de punt van den linker voet een weinig oplichtende, en te gelijker tijden rechterhiel naast den linker en op deszelfs de lijn brengen.

15. De wending rechtsom keert zal in twee tempors verrigt worden, op de kommandos:

1. Peloton.

Rechtsom = keert.

Eerste tempo.

16. Op het kommando rechtsom, half rechtsom maken, den rechtervoet

achter brengen, de holte drie duim vlak achter den linkerhiel, en te gelijker tijd de patroontasch onder aan opzijde met de rechter hand aanvatten.

Tweede tempo.

17. Op het kommando keert, op de beide hielen draaijen, de punten der voeten iets oplichtende, de kniën gestrekt, achterwaarts front maken, te gelijker tijd weder den rechterhiel naast den linker brengen, en de patroontasch los laten.

18. Wanneer de soldaat het geweer op schoouder heeft, moet hij het, bij het eerste tempo van het rechtsom keert, met de linkerhand zoodanig draaijen, als bij de eerste beweging van de lading zal uitgelegd worden, en op het oogenblik, dat hij den rechterhiel naast

den linker aantrekt, hetzelfde wederom op schouder brengen.

19. De onderwijzer moet er op letten, dat deze bewegingen het ligchaam, dat voorover moet gebogen blijven, niet uit deszelfs houding brengen.

Derde les.

Grondregels van den gewonen pas rechtuit.

20. De gewone pas zal de lengte hebben van twee voet, van den eenen hiel tot den anderen, en de snelheid van 76 in eene minuut.

21. Zoodra de onderwijzer bemerkt, dat de rekrút zich de behoorlijke houding heeft eigen gemaakt, moet hij denselven de beginselen en het werktuigelijke van den pas verklaren, en

zich daartoe drie of vier passen vóór en met het gezicht naar den soldaat plaatsen, en zelf den pas langzaam verrigten, om al zoo het voorbeeld te gelijk met de verklaring van den regel te doen gepaard gaan.

Voorts zal hij kommanderen:

1. Voorwaarts.

2. March.

22. (I) Op het eerste kommando moet de soldaat het gewigt van het ligchaam op het rechterbeen overbrengen.

23. Op het tweede, moet hij vaardig, maar zonder schok, den linker voet twee voet vóór den rechter brengen, de knie gestrekt. De punt van den voet iets naar beneden, en, even als

de knie, een weinig en ongedwongen naar buiten gedraaid; te gelijker tijd zal hij het gewigt van het ligchaam vooruit brengen, en, zonder te stampen, den linker voet plat neêrsetten, juist op den afstand, waarop hij zich van den rechter bevindt; gaans, de al het gewigt van het ligchaam op den voet, die op den grond staat, over. Voorts moet de soldaat snel, doch zonder schok den rechter voet dicht langs den grond vooruit brengen, en denzelven op denzelfden afstand en op gelijke wijze, als zoo even ten aanzien van den linker voet is verklaard, neêrsetten, en alsoo, zonder de beenen te kruiffen, of de schoons derste verdraaijen, en altijd het hoofd regt uit houdende, blijven voortstappen.

24. Om den marsch te doen ophouden, zal de onderwijzer kommando

deren:

1. Peloton.

2. Halt.

25. Op het tweede kommando, het, welk gedaan zal worden op het oogeblik, waarin de eene of andere, onverschillig welke voet, op het punt staat van op den grond geset te worden, moet de soldaat den voet, die achter is, zonder stampen, naast den anderen aantrekken.

26. Bemerkingen betrekkelijk de beginselen van den pas.

Op het kommando voorwaarts, ts het gewigt van het ligchaam op het rechterbeen overbrengen;

om den man in staat te stellen, van den eersten pas vaardig te kunnen doen, hetgeen als er meerdere manschappen bijeen zijn, van het wezenlijkste aanbelang is.

De punt van den voet naar beneden, maar zonder gemaaktheid;

omdat het neër buigen van de punt van den voet de knie spant, en den voet tot het plat neër zetten voorbereidt.

De punt van den voet een weinig naar buiten gedraaid;

omdat, als men de voeten te veel naar buiten wendde, het ligchaam aan het waggelen, onderhevig sou zijn.

Het bovenlijf voorover;

om het gewicht van het ligchaam op den voet, die neër gezet wordt, te doen rusten, den voet, die achter is, gemakkelijker op te ligten, en den pas niet te verkorten.

Maar de knie gestrekt;

want dewijl een troep niet, zonder sich te belemmeren en uit elkander te geraken, eveneens marcheren kan, als of ieder man op sich zelve ware, doch dien er geen twee zijn die volstrekt op dezelfde wijze marcheren, is het noodzakelijk, dat de rekruten sich aan een gelijkvormigen pas, die hoorbaar en naar de maat is, gewennen, zonder hetwelk er geene eenheid mogelijk sou wesen.

Den voet dicht langs den grond strijken;

omdat, zoo de soldaten het been meer, dan noodzakelijk, opligten, zij tijd verliezen en zich vruchteloos vermoeijen zouden. Daarenboven, zoo zij, bij gebrek aan een vast beginsel, de eene meer dan de andere het been opligten of de kniën bogen, zouden de voeten niet te gelijk op den grond worden gezet, en zou er noch tijdmaat, noch geheel wesen.

Den voet plat neêrsetten,
zonder stampen;

om het waggelen van het ligchaam en het verkorten van den pas te beletten, hetwelk noodzakelijk zou plaats hebben, zoo de hak het eerst op den grond kwam, of zoo men den voet stampend neêrsette. Deze laatste beweging zou daarenboven nog het nadeel hebben, van de soldaten nutteloos te vermoeijen, en de tijd

maat te verbreken, omdat de eene den voet hooger, dan de andere, zou opligten.

Het hoofd recht uit;

omdat deze houding het verdraaijen der schouwers belet, en den soldaat in het vierkant doet marcheren.

27. De onderwijzer moet nu en dan aan den rekrúit de tijdmaat van den pas aanduiden, door een te kommanderen op het oogenblik dat de voet wordt opgeligt, en twee als hij moet neêrgezet worden, en door daarbij de tijdmaat van 16 in eene minuut in acht te nemen. Deze handelwijze sal onbedenklijk veel afdoen, om den soldaat de beide tempo's in te prenten, waaruit de pas natuurlijk is samengesteld.

Algemeene bemerkingen betrek,

kelijk den pas recht uit.

28. Om te beoordeelen, of de houding van het ligchaam aan de voorgescrevene beginselen voldoet, of de pas geregeld geschiedt, en of het gewigt van het ligchaam op den voet, die op den grond staat, draagt, moet de onderwijzer zich dikwerf tien of twaalf passen voor, en met het aangesigt naar den rekrút plaatsen. Zoo hij aldan niet de zool der schoenen gewaar wordt, wanneer dese de voeten opligt en op den grond zet; zoo hij geene beweging in de schouders, nog waggeling in het bovenlijf bespeurt, kan hij er zich van verzekerd houden, dat de grondbeginnselen wel worden nagekomen.

29. Wanneer men de regels van den pas aan twee of drie man te gelijk onderwijst, moet men, om hunne oplettenheid niet te zeer te verdeelen, niet

van hen vorderen, dat zij zich met de rigting bezig houden. Zij sullen daar, enboven, als zij de hebbelijkheid aangenomen hebben, om de passen gelijk lang en even snel te doen, het ware middel, om gerigt te blijven, hebben verkregen.

30. De onderwijzer moet ook in het zelfde geval, namelijk als twee of drie man te samen onderwezen worden, in acht nemen, om dezelve op eenen pasafstands uit elkander te stellen, ten einde zij sich de kwade gewoonte niet eigen maken, van de ellebogen te verwijderen, of tegen hinnen neven, man aan te leunen.

Vierde les.

Grondregels van den schuinschen marsch.

31. De snelheid en de lengte der

passen bij den schuinschen marsch zullen gelijk wezen aan die, welke voor den gewonen pas regtuit zijn bepaald.

32. Wanneer de rekruten de hebberlijkheid, om naar behooren in front te marcheren, en de passen van gelijke lengte en snelheid te maken, hebben verworven moet de onderwijzer hen den schuinschen marsch leeren uitvoeren; hij zal de rekruten als dan arm aan arm in één gelid stellen, en vervolgens kommanderen:

1. Schuins regts.

2. Marsch.

33. Op het eerste kommando maakt ieder man een achtste wending regts op de plaats (of half regts, om).

34. Op het kommando marsch, treden de manschappen met den linkervoet en den gewonen pas aan; ieder man marcheert regt vóór zich uit in eene diagonale directie, welke met de oorspronkelijke rigtings- of frontlijn een' hoek van 45 graden uitmaakt.

35. De onderwijzer moet, bij den schuinschen marsch regts, de rekruten de gewoonte doen aannemen, van den regter schouder altijd juist achter den linkerschoouder van hinnen regter nevenman te houden, en zich vooral niet van denselven te verwijderen; noch ook denselven te veel dekken.

36. Wanneer de rekruten alsoo eenigen passen gemarcheert hebben, zal de onderwijzer hen doen halt houden, en hen weder in één gelid, arm

aan arm, herstellen, om hen de wending op nieuw te doen verrigten, ten einde hen dezelve wél eigen te maken; hij zal hen vervolgens den marsch schijn links aanwijzen, welke naar dezelfde grondbeginselen op de tegenovergestelde wijze en kommando's zal worden uitgevoerd.

37. De onderwijzer moet vooral zorgen, dat de voorste man van de zijde, naar welke men schijn marcheert, goed in de diagonale lijn, zonder slingeren, recht voor zich uit marcheert, zijne schouders goed vierkant houdt, en de passen van gelijke grootte maakt.

38. Al de grondregels, welke voor den pas reghout zijn voorgeschreven, moeten bij den schijnmarsch met even veel naauwkeurigheid worden in acht genomen, als hangende hiervan voornamelijk de juistheid van

deszelfs uitvoering af.

39. Het is van een wesenlijk belang, dat de onderwijzer er zich met alle zorg op toelegt, om de rekruten de uitvoering der achtste wending goed eigen te maken; hij moet hen dezelve dikwerf doen herhalen; en ten einde wél te beoordeelen, of zij het voorgeschrevene in N°. 35. wél nakomen, zal hij zich in de marsch-lijn van den voorsten man stellen, en van daar zal hij de zij rokknopen van ieder man altoos naast den linkerarm van zijnen regter nevenman moeten sien.

40. De rekruten sich de wending en de houding der schouders aldus hebbende eigen gemaakt, zal de onderwijzer hún den schijnmarsch, onder het marcheren, doen uitvoeren.

41. Het gelid, arm aan arm, in

front marcherende, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Schüins regts.

2. Marsch.

42. Het eerste kommando is nu slechts waarschuwing.

43. Op het kommando marsch maken de manschappen half regtsom in den marsch, en blijven alsoo regt vóór zich uit, in de diagonale lijn van de oorspronkelijke, doormarcheren, hetzelfde in acht nemende, wat hier boven in N°. 35. en volgende is gezegd.

44. De marsch schüins links wordt op de tegenovergestelde kommando's naar dezelfde regels uitgevoerd.

45. De onderwijzer moet opletten

van het kommando marsch te doen op het oogenblik, dat de linker voet op den grond komt voor den marsch schüins-regts, en de rechter voet voor den marsch schüins links.

46. Om den marsch in front weder aan te nemen, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Voorwaarts.

2. Marsch.

47. Op het kommando marsch maken de manschappen eene achtste wending naar voren, en herstellen sich alsoo weder in hunne vorige positie, arm aan arm, bij den marsch regt uit.

48. Het kommando marsch moet hier worden uitgesproken op het oogen,

blik, dat de rechtervoet op den grond komt
bij den marsch schuins-rechts, en de link-
kervoet bij den marsch schuins-links.

TWEDE AFDEELING.

Het dragen van het geweer.

49. De onderwijzer moet den rek-
ruit niet eer tot dit tweede gedeelte
der soldaten-school doen overgaan, dan
nadat deselve, in het aannemen der
behoorlijke houding en het doen van
den pas regtuit en den schuinschen pas,
wél zal geoefend wesen.

50. De onderwijzer zal alsdan
drie man samen voegen, die hij, met
de ellebogen aan elkander, in één
gelid zal plaatsen, en hán, op den vol-
genden voet, het dragen van het ge-
weer aanwijzen.

Eerste Les.

Grondregels in het dragen van
het geweer.

51. De rekrút zoodanig geplaatst
zijnde, als in de eerst les der eerste
afdeeling is voorgeschreven, sal de
onderwijzer hem de linkerhand lag-
ten in de hoogte brengen, zonder
het gewricht derselve te buigen, en
meer dan het voorste gedeelte van
den linkerarm te doen werken.
Daarop moet de onderwijzer het ge-
weer loodrecht ophigten, en het op
de navolgende wijze plaatsen:

(I) Het geweer in de linkerhand,
de arm zeer weinig gebogen, de elle-
boog naar achteren en tegen het
lichaam zonder drücken aange-

(I) Pl. 111. fig 1 en 2.

sloten, de palm der hand tegen het
buitenste plat der kolf geklemd, der
selver buitenste scherpte in het eer-
ste lid der vingers, de hiel van de
kolf tusschen den eersten en twee-
den vinger, de duim boven op, de bij-
de laatste vingers onder de kolf, die
meer of min naar achteren onder-
steund moet worden, naardat de ge-
stalte is van den man, in dier voer-
ge, dat het geweer, van voren gezien,
altijd loodrecht blijft, en dat de bewe-
ging van de dij hetzelfde in den mar-
sch niet kan opligten noch doen
waggelen; de laadstok in de buiging
van den schouder, de rechterarm na-
tuurlijk hangende, gelijk in de eer-
ste les der eerste afdeeling is voor-
geschreven.

Bemerkingen betrekkelijk het
dragen van het geweer.

52. Niet zelden ontmoet men
rekruten, die aangeborene gebreken
hebben in de gestalte der schouders,
borst en heupen. De onderwijzer moet
zich beijveren, om, alvorens hij den
soldaat het geweer op schouder geeft,
zoo veel mogelijk, dese gebreken te
verhelpen, en daarna met eene ge-
stellige oplettendheid het dragen van
hetzelve dusdanig naar dese gebreken
schikken, dat sulks voor het oog sonder
dat de manschappen in hunne houd-
ding belemmerd zijn, algemeen op de-
zelfde wijze schijnt te geschieden.

53. Hij sal niet onopgemerkt
laten, dat de rekruten, wanneer zij
het geweer beginnen te dragen, ge-
woon zijn, hunne houding te verlie-
sen, en vooral de schouders achter-
over te werpen: hetgeen veroorzaakt,
dat, het geweer zijn steunpunt missen-
de, zij de linkerhand, om het vallen

van hetzelfde te belotten, naar omlaag brengen, den linker-schouder laten zakken, de zijde inwaarts buigen, de ellebogen, om zich in het evenwigt te herstellen, openen, enz.

54. De onderwijzer moet zorg dragen, om alle deze gebreken te verhelpen, en de houding gedurig te verbeteren. Hij moet de rekruuten somtijds het geweer afnemen, om het hún daarna weder behoorlijk op schouder te plaatsen; hij moet vermijden, om hen in den beginne te vermoeijen, en er zich op toeleggen, om hún dese houding allengskens zoo natuurlijk en gemakkelijck te maken, dat zij deselve langgen tijd, sonder vermoeijng, kunnen blijven behouden.

55. Eindelijk moet de onderwijzer er bijzonder op letten, dat het geweer niet te hoog, noch te laag wordt

gedragen. Wird het te hoog gedragen, den sou de linker-elleboog zich openen, de soldaat daardoor te veel plaats in het gelid beslaan, en het geweer waggelend worden. Indien het daarentegen te laag wierd gehouden, sou de soldaat, vermits de rotten alsdan te seer sou den gesloten wesen, niet de noodige ruimte hebben, om sijn geweer ongedwongen te behandelen, de linkerarm zich te seer vermoeijen, de linker schouder te veel doorsakken, enz.

56. De onderwijzer sal de bewegingen van hoofd rechts en links, als mede het rechtsom en linksom, en het rechtsom-keert, met het geweer op schouder, doen herhalen, alvorens hij tot de tweede les overgaat.

Tweede Les.

Handgrepen.

57. De handgrepen zullen aan de drie man, eerst met de ellebogen aan elkander in een gelid, en naderhand in een rot geplaatst, worden onderwezen.

58. De uitvoering van elk kommando zal niet meer dan één tempo uitmaken; maar dit tempo zal in bewegingen verdeeld worden ten einde den soldaat het werktuigelijke daarvan des te beter te doen verstaan.

59. Op de laatste lettergreep van het kommando, zal de forse en vaarlijke uitvoering der eerste beweging plaats grijpen: op de kommando's twee en drie zullen de overige bewegingen geschieden. Zoodra de soldaat de positie der onderscheidene bewegingen van een tempo behoorlijk verstaat, zal men hem hetzelfde leeren uitvoeren, zonder na die onderscheidene bewegingen stil

te houden. Hij moet echter het werktuigelijke daarvan in acht nemen, om vastigheid in de behandeling van het geweer te brengen, en de nadeelen, die voortvloeijen uit het geen men noemt het geweer wegmoffelen of de bewegingen verminken, te vermijden.

60. De handgrepen zullen in deze opvolging onderwezen worden; de onderwijzer zal daartoe kommanderen:

Lading in twaalf tempo's.

1. Laadt = 4 geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

61. Halp regtsom maken op den linkerhiel, te gelijk den rechtervoet winckelhaaks achter den linker, met de hol

te tegen den hiel, plaatsen; het geweer met de linkerhand om draaijen, het slot naar voren, en te gelijker tijd de greep of het dunnere der kolf in de rechterhand grijpen, het geweer recht open neêren van den schouder af; de linkerhand onder de kolf laten (1).

Tweede beweging.

62. Het geweer met de rechterhand in de linker neêrriikken, het met deze in denzelfden tijd bij den eersten ring vatten, den duim uitgestrekt langs de lade, de kolf onder den rechter voor-arm met de greep tegen het ligchaam, op

(1) Er moet alseen vaste regel worden aangenomen, dat telken reize, wanneer in de handgrepen niet uitdrukkelijk wordt gezegd van den duim opwaarts te brengen, het geweer altoos in de volle hand moet worden aangevat.

omtrent twee duim onder den regtertepel, de trompter hoogte van het oog, den beugel een weinig naar buiten, den linker-elleboog aan het ligchaam gesloten; op hetzelfde oogenblik, dat het geweer in de linkerhand valt, wordt de rechter duim boven den vuursteen tegen het pandeksel of het staal geplaatst, de vier overige vingers gesloten, de voorste helft van den rechterarm langs de kolf uitgestrekt.

2. Opent = (de) pan.

Eén tempo en ééne beweging.

63. De pan ontsluiten, door met den rechter duim hard tegen het staal te stooten, terwijl het geweer met de linkerhand tegen en in bedwang wordt gehouden; aanstonds den rechter elleboog naar achteren terugtrekken, de hand tusschen het ligchaam en de kolf door

aan de patroontasch brengen, en deselve
veopenen.

3. Neemt = (de) patroon.

Eén tempo en ééne beweging.

64. De patroon tusschen den duim
en de beide voorste vingers vatten, en
haar terstond, tusschen het ligchaam
en de kolf door, tusschen de tanden bring-
gen.

4. Opent = (de) patroon.

Eén tempo en ééne beweging.

65. (1) De patroon tot op het kruid
afbijten, haar dicht bij de opening tuss-
schen den duim en de beide voorste ving-
gers vasthouden, haar terstond laten

(1) Pl. III. fig. 4.

sakken, en recht op en méer tegen de
pan brengen. de palm der rechterhand
naar het ligchaam gekeerd, en de reg-
ter-elleboog op de kolf gehouden.

5. Kruid op (de) pan.

Eén tempo en ééne beweging.

66. Het hoofd voorover buigen,
het oog op de pan slaan, deselve vol
kruid doen, de patroon dicht bij de open-
ning met den duim en voorsten ving-
ger weder toeknippen, het hoofd weder
oprichten, en de rechterhand achter en
met de beide laatste ringers tegen
het pandeksel brengen.

6. Sluit = (de) pan.

Eén tempo en ééne beweging.

67. Met de linkerhand het ge

weer tegenhouden, met de twee laatste vingers de pan forsich toesluiten, houdende de patroon bestendig tusschen de beide voorste vingers en den duim; de greep van het geweer met de beide achterste vingers en de palm der rechterhand zadelijk aanvatten, het gewricht dier hand tegen het ligchaam gesloten, den elleboog naar achteren en een weinig van het lijf af.

1. 4 Geweer — links.

Een tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

68. Het geweer langs de linkerzijde weder oprigten, door sterk op de kolf te drukken en den rechterarm schielijk uit te strekken, zonder den rechter schouder te laten zakken; te gelijk den laadstok naar het ligchaam draai-

jen, de linkerhand openen, en het geweer in deselve tot den tweede ring naar beneden laten glijden, rustende de haan op den rechterduim; te gelijker tijd front maken, draaijende op den linkerhiel, en den rechtervoet voorbrengen, met den hiel tegen de holte van den linker.

Tweede beweging.

69. Het geweer alsdan uit de rechterhand loslaten; hetzelve met de linkerhand dicht langs het lijf laten zakken; te gelijk de rechterhand naar boven brengen, ter hoogte en op een duim afstands van de tromp; de kolf zonder stooten op den grond zetten, de linkerhand tegen het ligchaam onder den laatste knoop van het vest, het geweer tegen de linkerzijde, de tromp vlak over het midden van het lijf.

8. Patroon = in (den) loop.

Eén tempo en ééne beweging.

70. (I) Naar de tromp zien, het bovenste van de rechterhand forsch naar het ligchaam keeren, om het kruid in den loop te storten, lichtende den elleboog op, ter hoogte van het gewricht der hand; de patroon schudden, haar in den loop steken en de hand omgekeerd laten, de vingers zonder se te drukken gesloten.

9. Trekt uit = (den laad) stok.

Eén tempo en zes bewegingen.

Eerste beweging.

71. Den rechterelleboog snel omlaag

(I) Pl. 111. fig. 5.

brengen, den laadstok tusschen den duim en gebogenen voorsten vinger grijpen, de overige vingers gesloten.

Tweede beweging.

72. Door het uitstrekken van den arm, den laadstok schielijk half uit, trekken, de nagels naar voren.

Derde beweging.

73. Den laadstok bij het midden, tusschen den duim en voorsten vinger hervatten, de hand omgekeerd, de palm naar voren, de vingers omhoog, den elleboog voor het lijf.

Vierde beweging.

74. Den arm uitstrekken en den laadstok alsoo geheel uittrekken, den elleboog altijd voor het lijf doende wer,

ken, de hand in de vorige positie.

Vijfde beweging.

75. Door het sluiten der vingers, den laadstok schielijk tusschen de bajonet en het gesicht omdraaijen; gaande de laadstokken der manschappen uit het tweede gelid rakelings langs den regterschouder van derselver voorlieden, den laadstok regt opwaarts, en even wijdig met de bajonet, den arm uitgestrekt, de oogen naar boven, het dikke einde van den laadstok vlak boven de monding van den loop, zonder denzelven te raken.

Zesde beweging.

76. Den laadstok met het dikke einde in den loop brengen, en hem tot aan de hand naar beneden stooten, den laadstok in de volle hand.

den duim naar het gesicht gewend.

10. ~~Zet~~ = a a n.

Een tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

77. Den arm in zijne geheele lengte uitstrekken, brengende de rechterhand omhoog, de duim glijdende langs, en drukkende op den laadstok, deszelfs spint tusschen den duim en voorsten vinger grijpen, de overige gesloten.

Tweede beweging.

78. Den laadstok met kracht tweemaal achter elkander in den loop stooten, zonder de hand te draaijen, en hem aan het dunne einde wederom vatten, tusschen den duim en gebogenen voorsten vinger, de overige vingers gesloten.

ten, den regterelleboog aan het lijf.

79. Steekt op — (den laad) stok.

Een tempo en vier bewegingen.

Eerste beweging.

79. Den laadstok met eene wip half uitgooijen, en terstond op de helft hervatten tusschen den duim en voorsten vinger, als bij de derde beweging van het uittrekken van den laadstok.

Tweede beweging.

80. Als de vierde beweging van het uittrekken.

Derde beweging.

81. Als de vijfde van het uittrekken, het dunne einde nu boven de mon-

ding van den bovensten band houden.

Vierde beweging.

82. Het dunne einde van den laadstok in den bovensten ring setten, en denselven met den duim inschuiven, de rechterhand schiekelijk omhoog brengen, en den pink op het dikke einde plaatsen.

12. Op schoouder — 't geweer.

Een tempo en drie bewegingen.

Eerste beweging.

83. (I) Het geweer langs het lichaam met de linkerhand oplichten, de rechte hand ter hoogte van den schoouder houden, terwijl de linker-elleboog aan het lijf gesloten blijft, den loop naar buiten ge-

keerd, tevens de rechterhand laten zakken, om het geweer bij de greep te vatten.

Tweede beweging.

84. Het geweer met de rechterhand opligten, daarbij de linkerhand loslaten, deselve laten zakken en onder de kolf brengen; te gelijk de rechterhak tegen, en op deselfde lijn met de linker aan trekken; het geweer met de rechterhand, in de aangewesene houding vóór het schouderen van hetzelfde, tegen den schouder steunen, rakende de rechterhand het aan bij de greep, zonder die te drukken.

Derde beweging.

85. De rechterhand snel langs de zij in de voorschreevene positie laten neêrvallen.

Maakt = vaardig.

Eén tempo en drie bewegingen.

(I) Positie van het eerste gelid.

Eerste beweging.

86. Het geweer met de linkerhand omdraaijen, het slot naar buiten, het met de rechterhand bij de greep vatten, even als in de eerste beweging der lading, en in front blijven staan, draaijen, de alleen de punt van den linker voet iets naar binnen.

Tweede beweging.

87. Den rechtervoet snel terug trekken, de hak omhoog, de teenen gebogen, de knie tien of twaalf duim achter,

(I) Pl. IV fig. 2.

en omtrent zes duim rechts van den linkerkechiel op den grond zetten; in acht nemende van niet forsch neêr te vallen; te gelijk het geweer met de rechterhand omlaag brengen, en met de linkerhand bij den eersten ring vatten, de kolf zonder stoot, vóór de rechterdij, op den grond zetten, de punt gelijk met den linkerkechiel; te gelijk den haan tusschen den duim en voorsten vinger van de rechterhand vatten.

Derde beweging.

88. Den haan spannen.

(I) Positie van het tweede gelid.

Eerste beweging.

(I) Pl. IV. fig. 2.

Gelijk de eerste beweging der lading.

Tweede beweging.

89. Het geweer met de rechterhand vóór het midden van het lichaam brengen, het met de linkerhand vatten, sluitende den pink aan den pan- of pandeksel-veer, den duim uitgestrekt langs de lade ter hoogte van de kin, de S of de zij- of schroefplaat ten naastenbij tegen het lijf gedraaid, den laadstok naar het front van het bataillon: te gelijk den rechterduim op den kop van den haan of op de steenschroef brengen, den voorsten vinger onderaan tegen den beugel, de drie overige vingers aan den eersten gesloten.

Derde beweging.

90. Den rechter-elleboog forsch

sluiten, bij het spannen van den haan,
en het geweer bij den greep vatten.

(1) Positie van het derde
gelid.

Eerste; tweede en derde beweging.

Gelijk die van het tweede gelid.

Al a n.

Eén tempo en ééne beweging.

91. (2) De tromp forsich voorover
doen vallen, de linkerhand snel tot
aan den eersten ring laten vooruit
glijden, de kolf tegen den regterschou-
der steunen, de tromp een weinig naar
beneden, de ellebogen omlaag, zonder
aan het lijf gesloten te zijn; het lin.

(1) Pl. 17. fig. 3. (2) Pl. 17. fig. 4 en 5.

kerroog toedoen, het hoofd, om te mikken,
op de kolf neêrbuigen; den voorsten vin-
ger aan den trekker brengen.

92. (1) Alleen de manschappen in
het derde gelid zullen te gelijker tijd den
regtervoet acht duim rechtsaf zetten, de
pint naar den linkerhiel van hinnen
nevenman.

Zet = a f.

Eén tempo en ééne beweging.

93. Het geweer snel weder omhoog
brengen, en de positie van de derde bewe-
ging van vaardig weder aannemen.

V a v r.

Eén tempo en ééne beweging.

(1) Pl. 17. fig. 6.

94. Met den voorsten vinger den trekker met kracht terug trekken zonder het hoofd te bewegen, en in deze houding blijven staan.

Laadt.

Eén tempo en ééne beweging.

95. Het geweer schielijk terug trekken, en de houding aannemen der tweede beweging van het eerste tempo der lading, uitgezonderd dat niet de rechter diim tegen het pandeksel komt, maar met denzelfden de gebogen voorste vinger, terwijl de overige vingers gesloten zijnde, de steenschroef gevat wordt. Het eerste gelid moet schielijk opstaan zonder het lijf voorover te buigen; doch, om niet tegen de geweren van het tweede gelid te klooven, den rechter schouder terug trekken; en het derde gelid moet den rechter voet weder achter den linker

aantrekken, met de holte tegen den hiel.

96. Wanneer de onderwijzer in deze positie de geweren wil doen laden zal hij kommanderen:

Haan = (in de) rust.

Eén tempo en ééne beweging

97. Den haan terug trekken tot in de rust, zorgende van hem niet te spannen; dadelijk de hand, tusschen de kolf en het ligchaam door aan de patroontasch brengen, en deselve openen.

98. Wanneer de onderwijzer, in plaats van de geweren te doen laden, deselve wil doen schouderen, zal hij kommanderen:

Op schouder = 4 geweer.

99. Op het kommando op schouder, moeten de soldaten den haan op de zoo even verklaarde wijze herstellen, de pan sluiten en het geweer bij de greep vatten; op dat van 4 geweer moeten zij de geweren schielijk op schouder brengen en front maken.

(I) Presenteerst = 4 geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

100. Zelijk de eerste beweging der lading, uitgesonderd dat de soldaat in front zal blijven staan.

Tweede beweging.

(I) Pl. V. fig. 2.

101. Het geweer met de rechterhand verder omdraaijen, om het recht op en neer vlak vóór het linker oog te brengen, den laadstok naar voren, den haan ter hoogte van den laatsten knoop van het vest, het geweer onderaan tegen den beugel in de volle rechterhand gehouden, tegelijk het met de linkerhand forsich omvatten, den pink tegen de panveer, den duim langs den loop uitgestrekt tegen de lade, den voorarm aan het lijf gesloten, zonder gedwongen te wesen; in front blijven staan, zonder de voeten te versetten.

Op schouder = 4 geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

102. Het geweer met de rechterhand omdraaijen, den loop naar bidden; het

met de rechterhand omhoog brengen, en tegen den linkerschoouder plaatsen; de linkerhand naar omlaag onder de kolf brengen en de rechterhand vrij aan de greep blijven houden.

Tweede beweging.

103. De rechterhand schielijk in hare positie laten vallen.

Zet of = 't geweer

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

104. Het geweer, door het schielijk uitstrekken van den linkerarm; laten zakken; het te gelijk met de rechterarm iets boven den eersten ring grijpen; het uit de linkerhand loslaten en schielijk voor den rechtterschoouder

der brengen, den laadstok naar voren, den pink achter den loop, de kolf drie duim van den grond; de rechterhand rustende tegen de heup, het geweer recht op en neer, de linkerhand langs de zijde neerhangende.

Tweede beweging.

105. Het geweer door de hand laten glijden, het zonder stoot nedersetten, en de positie aannemen, die hier zal worden aangewezen.

Positie van den soldaat met het geweer bij den voet.

106. (I) De hand omlaag, den loop tusschen den duim en den voorsten langs de lade uitgestrekte vinger, de drie overige vingers uitgestrekt en sa-

mengervoegd, de tromp omtrent twee duim van den regterschouder; den laasde stok naar voren, den hiel van de kolf naast en tegen de punt van den rechten voet; het geweer recht op en neer.

107. Om in die positie te doen rusten, zal de onderwijzer kommanderen:

rust.

108. Op dit kommando zal de soldaat de rechterhand uitgestrekt op den cordon-riem leggen, en de tromp tegen de regterschouder laten rusten.

109. Om den soldaat vervolgens den onbewegelijken stand weder te doen aannemen, zal de onderwijzer kommanderen:

110. 1. Geeft-acht.

2. P e l o t o n.

111. Op het tweede kommando, moet de soldaat de positie met het geweer bij den voet hernemen, volgens N°. 106.

Visitatie der geweren.

112. Nadat de soldaat het geweer bij den voet heeft gezet, zal de onderwijzer kommanderen:

Inspectie = (van) 't geweer.

Een tempo en ééne beweging.

113. Op den linkerhiel half recht, om meer dan rechtom maken, den rechtervoet op zes duim afstand van den linker, loodrecht achter de frontlijn setten, de voeten winkelhaaks, het geweer forsich met de linkerhand vatte

ter hoogte van den onderste knoop van het vest; het bovenste van den loop achterover doen hellen, zonder de kolf van hare plaats te verschuiven, den laadstok naar het lijf gekeerd; te gelijk met de rechterhand de bajonet bij de schaft en bogt vatten, zoodanig dat het uiterste der schaft een duim blijven ten de hand uitsteekt, en dat bij het uittrekken de duim langs de kling gestrekt is; de bajonet uit de scheede rukken en op de loop zetten; voorts den laadstok uittrekken, zoo als bij de lading in twaalf tempo's voorgescheeven is, en hem in den loop laten glijden; dadelijk front maken, en sich herstellen in den stand van geweer bij den voet. No. 106.

114. De onderwijzer zal vervolgens, langs het gelid gaande, de geweren visiteren. Man voor man geeft, naar mate de onderwijzer

bij hem komt, denselven het geweer ter visitatie over: te dien einde wordt het met de rechterhand snel omhoog gebragt, te gelijk met de linkerhand gevat, tusschen den eersten ring en de panveer, het slot buitenwaarts, de linkerhand ter hoogte van de kin, het geweer recht voor het linker oog. De onderwijzer neemt hetzelfde aan, en geeft het na gedaane visitatie terug; de soldaat neemt het met de rechterhand, en brengt het weder in den stand van geweer bij den voet.

115. Zoodra de onderwijzer hem voorbij is, moet hij uit sich selven den laadstok op zijne plaats brengen, den stand hernemende, die bij het kommando: inspectie van 't geweer: is voorgescreven, en daarna wederom front maken.

116. Indien de onderwijzer, in plaats van de geweren te visiteren alleen de bajonet wil laten opzetten, zal hij kom

manderen:

Bajonet = op.

Eén tempo en één beweging.

117. De hierboven aangewezen positie nemen, de bajonet op den loop doen, zoo als verklaard is geworden, en dadelijk front maken.

118. Indien de bajonet reeds op den loop is, en de onderwijzer den laadstok in denzelven wil laten doen, om, nadat er gevuld is, de geweren te visiteren, zal hij kommanderen:

Laadstok = (in den) loop.

Eén tempo en één beweging.

119. Den laadstok in den loop doen gelijk hierboven is verklaard, en

aanstands front maken; hem vervolgens wederom op zijne plaats brengen, naa gelang het geweer van iederen soldaat zal zijn gevisiteerd.

120. De soldaat zal het geweer niet omhoog brengen, om hetzelfde aan den onderwijzer, wanneer dese hem voorbij gaat, over te geven; dewijl de onderwijzer alleenlijk moet onderzoeken, of het geweer niet geladen zij, en hij sulks kan vernemen, door den laadstok bij het dünne einde te vatten en in den loop te doen klinken.

Legt neêr = 4 geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

121. Het geweer met de rechterhand omdraaijen, het slot naar achteren; te

gelijker tijd met de linkerhand de plint
des patroontasch vatten; het lichaam
gezwind voorover buigen, den linker voet
voorkit zetten, den hiel tegenover den
eersten ring; het geweer met de rechter
hand recht vóór zich neêrleggen, blij-
vende de hiel des kolfs altijd ter hoogte
van de punt van den rechter voet, de rechter
knie een weinig gebogen, en de rechter hiel
opgeligt.

Tweede beweging.

122. Zich oprigten; den linker voet
aan den rechter aantrekken; de patroon-
tasch loslaten, en de beide handen in
hare positie laten neêrvallen.

Neemt op = 't geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

123. Zelijk de eerste beweging van
legt neêr 't geweer.

Tweede beweging.

124. Het geweer opnemen, den link-
er voet aan den rechter aantrekken, en
dadelijk het geweer met de rechterhand
omdraaijen, den laadstok naar voren,
te gelijker tijd de patroontasch loslaten
en de linkerhand in hare positie la-
ten neêrvallen.

Op schooder = 't geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

125. Het geweer met de rechterhand
snel omhoog ligten; hetzelfde, terwijl
men het omdraait, omdat de loop naar

buiten zou komen, tegen den linker-
schouder brengen; te gelijk de linkerhand
onder de kolf plaatsen, en de rechterhand
tot tegen de panveer laten doorsakken.

Tweede beweging.

126. De rechterhand snel in hare
positie laten neêrvallen.

(I) In den arm 't geweer.

Eén tempo en drie bewegingen.

Eerste beweging.

127. Het geweer schielijk, zonder
het om te draaijen, vier duim onder
den haan omvatten; en het een wei-
nig opligten.

(I) Pl. v. fig. 3.

Tweede beweging.

128. De kolf uit de linkerhand las-
laten, den linker-voorarm uitgestrekt
op de borst tegen den haan leggen, de hand
op den regtertepel.

Derde beweging.

129. De rechterhand schielijk in
hare positie laten neêrvallen.

Over = 't geweer.

130. De linkerhand fonsch onder de
kolf brengen, het geweer met beide han-
den van den linkerschoouder af brengen,
en op den regter leggen; het slot naar
boven, en ter hoogte van den schouder,
de tromp omhoog, zoodat de bajonet een
voet hooger dan het hoofd gedragen wor-
dt; op het oogenblik dat het geweer op
den regterschoouder is geplaatst, word

de rechterhand onder aan tegen en op de kolf gelegd, de vingers naar voren, het platte der hand naar boven, de elleboog omlaag, en de linkerhand in hare positie laten neêrvallen.

In (den) arm = 4 geweer.

131. Het geweer met de linkerhand in de greep of het dunne der kolf vatten, het met de beide handen in den linkerarm plaatsen; te gelijker tijd de linkerhand loslaten, de positie van het geweer in den arm aannemen, en de rechterhand in de greep laten.

Schouder = 4 geweer.

Eén tempo en drie bewegingen.

Eerste beweging.

132. Met de rechterhand forsch

de greep van het geweer vatten.

Tweede beweging.

133. De linkerhand forsch onder de kolf brengen.

Derde beweging.

134. De rechterhand schielijk in hare positie laten neêrvallen, en het geweer met de linkerhand, in de positie van op schouder 4 geweer, laten doorsakken.

Bajonet = a f.

Eén tempo en drie bewegingen.

Eerste beweging.

135. Het geweer laten zakken, door het verder uittrekken van den

linkerarm, en het te gelijk met de rechterhand boven bij den eersten ring aan vatten, zoo als bij de eerste beweging van set of 't geweer.

Tweede beweging.

136. Met de rechterhand het geweer langs de linkerzijde laten zakken; het met de linkerhand boven de rechter aangrijpen, om de positie van de tweede beweging van 't geweer links aan te nemen, doch zonder de rechterhiel vóór de holte van den linkervoet te plaatsen; de bajonet met de rechterhand afnemen, haer in de scheede steken; en den kleinen vinger van de rechterhand op het dikke einde van den laadstok plaatsen.

Derde beweging.

Op schouder = 't geweer.

137. Het geweer met de linkerhand omhoog werpen, het met de rechterhand bij de greep vatten en het op schouder brengen.

Verdekt = 't geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

138. Met de rechterhand het geweer schielijk omvatten, den duim op de zijplaat en den voorsten vinger tegen den haan; te gelijker tijd het geweer een weinig van den schouder af brengen, den loop naar buiten, zonder de punt der kolf te verplaatsen; hetzelfde met de linkerhand bij den eersten ring vatten, de duim op den laadstok gestrekt, het geweer recht op en neer tegen over den schouder, de linker-elleboog aan

het geweer gesloten.

Tweede beweging.

139. Het geweer voorover werpen; het onder den linkerarm brengen, blijvende de linkerhand aan de eerste ring, de duim op den laadstok, om het uitglijden te beletten, de pink op de heup, vallende de rechterhand te gelijker tijd in hare positie.

Op schouder — 4 geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

140. Met de linkerhand het geweer weder omhoog brengen, zonder te rukken, om te vermijden, dat de laadstok uit de lade springe; hetzelfde ve met de rechterhand om de greep

grijpen, ten einde het tegen den schouder te steunen; te gelijker tijd de linkerhand van het geweer af, en snel onder de kolf brengen.

Tweede beweging.

141. De rechterhand schielijk in hare positie laten neêrvallen, en te gelijker tijd met de linkerhand het geweer, in de positie van op schouder 't geweer, laten doorzakken.

Bajonet — o p.

Eén tempo en drie bewegingen.

Eerste beweging.

142. Gelijk de eerste beweging van bajonet af.

Tweede beweging.

143. Gelijk de tweede beweging van Bajonet af, uitgesonderd, dat de rechterhand de schaft der bajonet zoodanig, als voorgeschreven is bij de visitatie van het geweer, moet aangrijpen, om haar uit de schede te trekken en geswind op de trompet te zetten; en den kleinen vinger van de rechterhand op het dikke einde van den laadstok plaatsen.

Derde beweging.

Op schoouder — 4 geweer.

144. Het geweer op schoouder brengen, zoo als in de derde beweging van bajonet af, is verklaard.

(I) Velt = 4 geweer.

Eén tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

145. Gelijk de eerste beweging van het eerste tempo der lading, het geweer omvatten twee duim onder den haan.

Tweede beweging.

146. Met de rechterhand het geweer naar de rechterzijde afrukken, en hetzelfde in de linkerhand een weinig voorbij den eersten ring vangen, den loop naar boven, den linker-elleboog tegen het lijf, de rechterhand op de rechterheup, de punt der bajonet ter hoogte van het oog. De manschappen

(I) Pl. v. fig. 4.

van het tweede en derde gelid moeten zorgen, dat zij hunne voorlieden niet met de bajonet raken.

Op schouder = 't geweer.

Een tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

147. Op den linkerhiel wêr in front draaijen, den rechterhiel naast den linker aantrekken; en te gelijker tijd het geweer met de rechterhand, vóór den linkerschoouder, en de linkerhand onder den kolf brengen.

Tweede beweging.

148. De rechterhand snel in hare positie laten vallen.

Omlaag = 't geweer.

Een tempo en twee bewegingen.

Eerste beweging.

149. Gelijk de eerste beweging van set af 't geweer.

Tweede beweging.

150. De tromp van 't geweer voorover neigen, de kolf achterwaarts en omtrent drie duim van den grond: de rechterhand, op de heup gesteund, sal in die voege het geweer tegenhouden, dat de bajonetten der manschappen in het tweede en derde gelid hunne voorlieden niet raken.

Op schouder = 't geweer.

151. Op het kommando op schouder, het geweer loodrecht in de regter

hand herstellen; op het kommando
 t geweer, verrigten hetgeen, wat voer
 geschreeven is, om het geweer wan
 neer men het bij den voet heeft,
 op schouder te brengen.

Bemerkingen nopens de hand
 grepen.

152. De handgrepen misvormen
 dikwerf bij de rekruten de houding
 van het ligchaam, wanneer deselve
 nog niet ten volle is gevestigd. Het
 is daarom noodzakelijk, dat de onder
 wijzer hen, in den loop der lessen, dik
 wijls terug brengt tot de regelmatig
 heid der houding en van het dragen
 van het geweer.

153. De rekruten zijn ook zeer
 onderhevig aan het inbuigen der
 lendenen en het achterover werpen
 van het ligchaam, vooral bij het eer

ste tempoder lading, wanneer men
 hen te lang daarbij houdt. Dit moet
 de onderwijzer het vermijden, van hen
 te lang in deze positie te laten.

Derde Les.

Lading in vier tempo's.

154. Deze lading heeft ten oog
 merk, de soldaten de tempo's te doen
 onderscheiden, welke moeten ver
 sneld worden, en die, waarbij meer ge
 regelheid en oplettendheid noodig
 is, als met name het doen van kruid
op de pan, het brengen der patroon
in den loop, en het aansetten. Zij
 zal gevolgelijk in vier hoofdt tempo's
 op den volgenden voet verdeeld wor
 den.

155. Het eerste tempo zal op het
 laaten van het kommando, en de drie

andere op de kommando's twee, drie en vier uitgevoerd worden.

156. De onderwijzer zal kommanderen.

Lading in vier tempo's.

Laadt = 't geweer.

157. (1) Het eerste tempo der lading verrigten; de pan ontsluiten; de patroon vatten; deselve openlijten, bij de pan brengen, en kruid op de pan doen.

Twee.

158. (2) De pan sluiten; het geweer links brengen, en de patroon in den loop doen, uitschudden en

(1) Pl. 111. fig. 4. (2) Pl. 111. fig. 5.

laten zakken.

Drie.

159. (3) Den laadstok uittrekken, denzelven tot bij de hand in den loop brengen, en met twee stooten aanzetten.

Vier.

160. (4) Den laadstok op zijne plaats en het geweer op schoouder brengen.

Gezwinde lading.

161. De onderwijzer zal vervolgen de gezwinde lading onderrigten, die uitgevoerd moet worden even als de lading in vier tempo's

(3) Pl. 111. fig. 6. (4) Pl. 111. fig. 1.

maar in één en sonder bij de vier bepaalde tempo's te blijven stil houden. Hij zal te dien einde kommanderen:

162. Geswinde lading.

Laadt = 4 geweer.

Bemerkingen betrekkelijk de lading.

163. De onderwijzer moet de soldaten doen opmerken, dat degenen, welke zonder zich te overhaasten, bedaarden geregeld te werk gaan, het best en het spoedigst laden; wijl zij den laadstok omdraaijen, zonder dat hij aan die húnner voor- of neventlieden haakt, denzelven, zonder mis te steken, in den loop en weder op zijne plaats brengen, de patroon beter aansetten, geen

kruid storten, en geene patroon bij het nemen uit de tasch laten vallen: al hetwelk van wezenlijk belang is, en door de soldaten met de meeste oplettendheid zal moeten worden in acht genomen.

164. De onderwijzer zal geregeltheid in het verrigten der tempo's en in de houdingen vorderen, zonder welke de soldaten zich belemmeren en elkander hinderen zouden. Hij zal hún, na verloop van eenige lessen, patronen van semelen of zaagmeel geven, en hen aan het behoorlijk op de pan storten en aansetten gewennen.

Vierde Les.

De vuren.

165. De vuren sullen regtuit of

schuins geschieden, zoodanig als hier onder zal worden uitgelegd.

Vuren regtuit.

166. De onderwijzer zal de volgende kommando's doen:

Pelotons-vuur.

1. Peloton.

2. Vaardig.

3. Aan.

4. Vuur.

5. Laad.

167. (I) Deze onderscheidene kom

(I) Pl. VI. fig. 1.

mando's zullen volvoerd worden op de wijze, die bij de handgrepen is voorgeschreven.

168. Op het tweede kommando, zullen de drie man de aangewezen positie, volgens het gelid waarin zij staan, aannemen, en op het vijfde, de geweren laden en op schoouder brengen.

Schuinsche vuren.

169. De schuinsche vuren zullen rechts en links, en op dezelfde kommando's als het vuur regtuit geschieden; met dit enige onderscheid, dat het kommando aan telkens voor, of gegaan zal worden door het kommando van waarschiwing, schuins rechts of schuins links, hetwelk na het kommando vaardig zal worden uitgesproken. Op deze waar

schuwing zullen de manschappen uit het derde gelid de oogen op de opening of het schietgat, waardoor zij zullen moeten aanleggen, vestigen.

Positie der drie gelederen bij het vuur schuin-rechts.

170. (I) Op het kommando v a a r d i g, zullen de drie gelederen ver- rigten hetgeen bij het vuur recht is voorgeschreven.

171. Op het kommando a a n, moet het eerste gelid de tromp van het geweer rechts, en de linker knie binnenwaarts wenden, zonder de voeten te verplaatsen.

172. Het tweede gelid moet ins- gelijks de tromp rechts draaijen, son-

(I) Pl. VI. fig. 2.

der de voeten te versetten.

173. Het derde gelid moet den link- ker voet omtrent zes duim vooruit brengen, naar de punt van den reg- ter voet van zijnen voorman gewend, het zal ook het lijf, door de linker knie een weinig te buigen vooruit brengen, en de tromp rechts draaijen.

174. De drie gelederen moeten den regterschouder terug trekken.

In deze positie moeten de ach- terste gelederen gereed zijn, om, of, schoon in eene schuin-rechts rigting, door dezelfde opening, als bij het vuur recht is, te vuren.

175. Op het kommando laadt zullen de drie gelederen de posi- tie hernemen, welke hun bij het vuur recht is voorgeschreven, het derde zal, het geweer terug

trekkende, den linkervoet weder met den hiel tegen de holte van den rechter zetten.

Positie der drie gelederen bij het vuurschüms-links.

176. (I) Op het kommando vaar dig, zullen de drie gelederen het zelfde verrigten, wat ten aanzien van het vuur rechtuit is voorgeschreven.

177. Op het kommando aan, zal het eerste gelid de tromp links aanleggen, zonder de knie te buigen, noch de voeten te verzetten.

178. De manschappen in het tweede gelid moeten aanleggen

(I) Pl. VI. fig. 3.

ieder in het schietgat ter linkerzijde van zijnen voorman, zonder de voeten te verzetten.

179. De manschappen in het derde gelid moeten ieder den linkervoet omtrent zes duim vooruit en naar den kant van den rechter hiel van hunnen voorman zetten, ook te gelijk het bovenlijf vooruit brengen, door de linker knie een weinig te buigen, en ieder aanleggen in het schietgat ter linkerzijde van den voorsten man van zijn rot.

180. De drie gelederen moeten den linkerschouder terugtrekken.

181. In dezen stand moeten de manschappen der beide achterste gelederen gereed staan om ieder door het schietgat ter linkerzijde van zijnen voorman in eene schümsche

rigting te vuren.

182. Op het kommando laadt, moeten de drie geleederen hunne geweren in de schuinsche strekking, waarin zij zich bevinden, terugtrekken, en in deze positie kruid op de pan doen: het derde gelid zal den linkerhiel in de holte van den rechtervoet plaatsen; en bij het links brengen van het geweer, zullen de drie geleederen deselvyde positie aannemen, als bij het vuren rechtuit.

Bemerkingen betrekkelijk de schuinsche vuren.

183. Bij het aanleggen eener schoouder terug trekken;

Ten einde de tromp meer of minder schuins te kunnen aanleggen, naar

de plaats van het voorwerp, op hetwelk men mikt.

De onderwijzer moet dezen grondregel aan de rekruten duidelyk maken, door wanneer zij de wyse van aanleggen bij het schuinsche vuren behoorlyk verstaan, eenen man voor het front min of meer rechts of links te plaatsen, om dit voorwerp te verbeelden.

Het derde gelid den linkervoet zes duim voorwaarts doen zetten en het bovenlijf vooruit laten brengen;

ten einde de ongelukken voor te komen; omdat, zonder deze voorzorg, de geweren van het derde gelid, in hunne schuinsche strekking, niet genoeg voorbij het eerste gelid zouden uitsteken.

In het schiïnsche vuur links, de geweren in hünne schiïnsche rigting terug trekken, en alsoo kruïd op de pan doen;

Omdat, zoo men, bij het terug trekken van het geweer om kruïd op de pan te doen, dezelfde positie, als bij het vuur regtuit, mede wilde aannemen, men het over het hoofd van zijne voorman zou moeten beuren.

Twee gelederen-vuur.

184. Het twee-gelederen vuur zal allien door de beide voorste gelederen verrigt worden; het derde andere niet doende, dan laden en de geweren aan het tweede overgeven. In het gevolg deze schikking moet het eerste gelid staande vuren.

185. De onderwijzer zal de volgende kommando's doen:

1. Twee-gelederen-vuur.

2. Delotons.

3. Vaardig.

4. Chargeert.

186. Op het derde kommando moeten alle drie de gelederen de positie aannemen, aan het tweede en derde gelid, bij het vuur regtuit en schiïns voorgeschreven.

187. Op het vierde kommando, moeten de manschappen van het eerste en tweede gelid te gelijk aanleggen en vuren. De man in het derde gelid, niet moeten vuren, zal enkel laden en

zijn geweer aan die van het tweede gelid overgeven.

188. De man van het eerste gelid moet zijn geweer schielijk laden, en op nieuw afschieten, daarna weder laden, van nieuw vuuren, en zoo voorts.

189. De man in het tweede gelid zal zijn geweer, na gevuld te hebben, met de rechterhand aan zijnen achterman overgeven. Deze moet het met de linkerhand aannemen, en het zijne met de rechterhand overreiken aan den soldaat van het tweede gelid, die met dit geweer zal vuren, het vervolgens laden, nog eens met hetzelfde vuren, en het daarna aan zijnen achterman moet teruggeven, en zoo voorts; in hier voege, dat de man van het

tweede gelid altijd, uitgezonderd de eerste reis, twee schoten achter elkander, met hetzelfde geweer doet, alvorens het aan den man in het derde gelid over te geven.

190. Na het eerste schot, zullen de eerste en tweede man van ieder rot niet meer aan het te gelijk vuren gehouden wesen.

191. De drie gelederen zullen steeds, bij het links brengen van het geweer, front maken, en, na geladen te hebben, de hierboven in no. 186 aangewezen positie aannemen. Te dien einde zal iedere soldaat, na den laadstok te hebben opgestoken, zijn geweer doen omhoog glijden door de linkerhand, die hij tegen de panveer ter hoogte van de kin moet brengen; terwijl hij op hetzelfde oogenblik half regtsom

zal maken, om weder in de voor-
geschreevene positie te komen, en
den rechterduim aan den steen-
schroef, om den haan te spannen,
en den voorsten vinger onderaan
tegen den beugel zal brengen. De
man van het derde gelid moet al-
tijd zijn geweer, zonder dat de
haan gespannen is, aan dien van
het tweede overgeven.

192. Om het vuur te doen op-
houden, zal de onderwijzer kom-
manderen:

Roffel.

193. Op dit kommando zal de
soldaat ophouden te vuren, den
haan in de rüst stellen, het geweer
laden of de lading voleindigen,
wanneer zulks nog niet geschied
is, en schouderen: dragende de

manschappen van het tweede en
derde gelid zorg, van ieder zijn ei-
gen geweer te hernemen.

Algemeene bemerkingen
betrekkelijk de vuren.

194. De vuren zullen in den
beginne zonder patronen, en ver-
volgens met patronen van zeme-
len of zaagmeel geschieden, om den
soldaat meer en meer aan het kruid
op de pan doen, en het vaardig, maar
geregeld en zonder kruid te storten,
in den loop brengen van de patroon,
zoo wel als aan het behoorlijk aan-
zetten, te gewinnen. Voorts zal men
dit onderrigt, door met kruid te doen
vuren, eindigen.

195. Men moet, wanneer men
met kruid laat vuren, de soldaten
aanbevelen, dat zij, bij het herstel

len van den haan met oplettendheid gadeslaan, of er rook uit het zündgat komt, hetwelk tot een zeker teeken verstrekt, dat de schoot is afgegaan. Bijaldien er geen rook uit het zündgat kwam, zou de soldaat, in plaats van op nieuw te laden, achteruit moeten treden, om het zündgat door te steken, en van nieuw kruid op de pan te doen. In gevalle de soldaat, in de meening dat het schot afgegaan is, eene tweede patroon in den loop had gedaan, zou hij zulks ten minste bij het aanzetten, door de hoogte der lading, moeten gewaar worden en, door er eene derde in te doen, zichten hoogste strafbaar maken. De onderwijzer zal daarom, na het vuren met kruid, altijd de geweren visiteeren, ten einde te onderzoeken, of iemand der soldaten den misslag begaan heeft, van drie patronen op

zijn geweer te doen.

196. De onderwijzer moet ook bijzonder dáarop letten, dat de soldaat, bij het in rüst zetten van den haan, denzelven niet door te veel overhaasting spant; een misslag, die ongelukken zou kunnen veroorzaken.

Algemeene bemerkingen, rakende de tweede afdeling der soldaten-school.

197. Wanneer de drie man, na de les der handgrepen eenige dagen te hebben beoefend, bedreven zullen zijn in het dragen van het geweer, moet de onderwijzer de les altijd eindigen, door hen geduren, de eenigen tijd in één gelid, op eenen pas afstand van elkander, te doen marcheren, om hen hoe lang

ger hoe meer in het werkdadige van den regten en schuinschen pas te bevestigen.

Hij zal hún de noodige aanwijzing doen, om den pas te merken (marquieren) en te veranderen, hetgeen in volgender voege zal worden ten uitvoer gebracht.

Den pas marquieren.

198. De drie man met den gewonen pas marcherende, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Marquiereet den pas.

2. Marsch.

199. Op het tweede kommando, hetwelk geschieden zal in het oogenblik, dat de voet op het

punt staat, van op den grond gezet te worden, moeten de soldaten den pas aangegeven, door zonder vooruit te komen, de hielen beurtelings naast elkander neêr te zetten, en de tijdmaat van den pas gade te slaan.

200. Om den gewonen pas te doen hervatten, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Voorwaarts.

2. Marsch.

201. Op het tweede kommando, hetwelk als boven zal geschieden, zullen de soldaten den pas van twee voet weder aannemen.

Den pas veranderen.

202. De soldaten met den gewonen pas marcherende, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Veranderd den pas.

2. Marsch.

203. Op het tweede kommando, hetwelk geschieden zal op het oogenblik, waarin de voet staande neêrgezet te worden, moeten de soldaten den voet, die achter is, schielijk naast dengenen, die zoodadelyk is op den grond gezet, bytrekken, en met desen laatste den voet weder aantrekken.

DERDE AFDEELING.

Eerste Les.

204. Wanneer de drie man, in de beginselen en het werktuigelyke van den pas, de houding van het ligchaam en het dragen van het geweer, behoorlyk bedreven zijn, zal de onderwijzer op het minst vijf of zes, en ten hoogste negen man bijeen voegen, om hun de gronden van de aanraking der ellebogen, of van de voeling bij den marsch in front, de regels van den marsch uit de flank, den gewinden en achterwaartschen pas, de grondbeginselen van de veranderingen van directie, van de zwenkingen in den marsch en op de plaats, en de grondregels der rigting te leeren.

205. De onderwijzer zal hen arm aan arm in één gelid stellen, en daarop de volgende kommando's doen:

1. Peloton voorwaarts.
2. Giide links (of regts.)
3. Marsch.

206. Op het kommando marsch zal het gelid schiekelijk met den linkervoet aanmarcheren.

207. De onderwijzer moet een wél geoefend man doen voormarcheren, op twee passen, hetzij voor den rechter-, of voor den linker-vleugelman, naarmate der zijde, welke voor de plaatsing van den giide benoemd is, en aan dien vleugelman gelasten, om nauwkeurig in de voetstappen van den man, die hem vooruit gaat, te volgen, en steeds den afstand van twee passen te onderhouden. Zulks is het zekerste

middel, om de rekruten de hebbelijkheid, om de passen van de voorgeschr. vene lengte en snelheid te maken, te doen verkrijgen.

208. De onderwijzer zal de navolgende regels doen nakomen:

Den elleboog van zijnen nevenman aan de kant van den giide zachtelijk aanroeren;

Omdat, als men alsoo arm aan arm met zijnen nevenman blijft, men verzekerd kan zijn, dat men ten naasten bij is gerigt, en er geen opening tusschen de rotten ontstaat; zoo men, in plaats van zijne nevenman aan den elleboog zachtjes aan te raken, op hem leunde, zou men hem noodzaken, van op zijne beurt naard den giide te leunen, en daardoor dezen laadsten

uit de directie stooten.

Den linker-elleboog, noch den rechter-arm van het lijf brengen;

Opdat de soldaat zijnen nevenman niet stootte, en in het gelid geen meer plaats besla, dan hij in het selve moet bekleeden.

Voor de drukking wijken, die van den kant van den gūide komt en weêrstand bieden aan het gedrang, dat aan de tegengestelde zijde ontstaat;

Om voor te komen, dat de gūide buiten de directie wordt gedrongen.

Zich aan den elleboog van zijnen nevenman naar de zijde van den gūide, zoo dese neven-

man sich kwam te verwijderen, of soomen self van hem was afgeweken, alleen op eene ongevoelige wijze wederom aansluiten;

Omdat het gebeuren kan, dat de nevenman sich te onpas rechts of links begeeft. Indien alsdan de man, welke naast hem staat, en voorts degenen, die op denselven volgen, sich haastig naar dese valsche beweging voegden; sou er uit voortvloeyen, dat de misslag van eenen enkelen sich soude voortplanten tot velen: en wanneer achtervolgens degene, bij wien de misslag zijn begin genomen heeft, denselven soude willen verbeteren, sou hij verplicht wesen, om zijnen nevenman, en de den volgenden man en zoo voort, tot aan den vleugel terug te stooten, hetgeen eene gedūrige golf

ving in den marsch sou te weeg brengen. Zoo daarentegen ieder man het grondbeginsel in acht neemt, van sich slechts allengskens naar de bewegingen van zijnen nevenman te voegen, sal deszelfs laatste den tijd hebben, om zijnen misslag te herstellen, en begaaf hij er een, zoo sal deze afwijking sich niet voortplanten, en er geene golving plaats grijpen.

Altijd het hoofd recht uit, en de oogen op den grond, twaalf of vijftien passen vóór sich, gevestigd houdende, op welke zijde de gúide ook genoemd zij;

Omdat, als de soldaten het hoofd naar de zijde van den gúide draaijen; hetzelfde den tegenoverstaanden schoouder sou doen vooruit komen, hetgeen eene vassche directie

aan het gelid geven, en eene gedúrgige drúkking naar den kant van den gúide, en bij gevolg golving, sou de veroorzaken. Het vestigen der oogen op twaalf of vijftien passen vóór sich op den grond brengt te weeg, dat de soldaat, onder het marcheren, niet ter zijde afwijkt, hetgeen een seer wezenlijk stuk uit maakt.

Indien men bemerkt, dat men zelf te veel vóór of achter is, sich slechts langzamerhand herstellen, door zijnen pas op eene bijna onmerkbare wijze te verlengen, of te verkorten;

Wijl de haastige bewegingen in den marsch altijd strekken om eenen troep uit zijn verband te brengen, golving in denselven te veroorzaken, en de tijdmaat te doen

verliezen. Want niemand kan eenen pas van twee voeten en een half in denzelfden tijd doen, waer in zijn nevenman er eenen van twee voet maakt, zonder dat de beweging van den eersten sneller dan die van den tweeden zijn zal; daar men integendeel den pas een of twee duim kan verlenigen, zonder dat daaruit eene merkbare versnelling in de beweging ontstaat.

209. Eindelijk moet de onderwijzer er zich op toeleggen, om aan de rekruten te doen begrijpen, dat de rigting in den marsch alleen kan bewaard blijven, door de regelmatigheid van den pas, de voeling der ellebogen, en het vierkant houden der schouders; dat zoo, bij voorbeeld, de eene grootere passen maakte dan de andere, of

zoo de eene schieliker dan de andere marcheerde, zij noodzakelijk zouden moeten uiteen raken; dat, zoo zij niet de aanraking der ellebogen onderhielden, het hún, wíl zij het hoofd recht moeten houden, onmogelijk zijn zoude, te oordeelen, of zij ter zelfder hoogte met húnne nevenman marcheren, en of er tusschen hen geene gapingen ontstaan.

210. Vervolgens zal de onderwijzer hen oefenen, om schuins-rechts en schuins-links te marcheren.

211. De onderwijzer moet een wélgeoefend man op de zijde van het gelid stellen, naar welken hij wil doen schuins marcheren. Deze man moet nauwkeurig acht geven, om zijne schouders, na de

wending, goed vierkant te houden, zijne passen gelijk groot te maken, en zonder slingeren goed recht voor sich uit, in de aangenomene diagonale directie, te blijven doormarcheren, punten op 12 à 15 passen vóór sich op den grond nemende, om zijnen marsch te verzekeren.

212. Het gelid, met den gúid, de links, in front marcherende, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Schúins-regts.

2. Marsch.

3. Gúide regts.

213. Op het kommando marsch, zal het gelid den schúinschen marsch aannemen, 100

als in N°. 43. is voorgeschreven.

214. Den marsch in front weder willende doen aannemen, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Voorwaarts.

2. Marsch.

3. Gúide links.

215. Op het kommando marsch, neemt het gelid den marsch in front, en op het derde kommando de voeling links weder aan.

216. Den marsch schúins-links zal op de tegenovergestelde kommando's worden uitgevoerd.

217. De onderwijzer het gelid willende doen halt houden, terwijl hetzelfde in den schuinschen marsch is, zullen de manschappen zich op het kommando halt, terstond in front herstellen.

218. Wanneer deze verschillende grondbeginselen aan de rekruten gemeenzaam zijn geworden, en zij wel bedreven zijn in de houding van het ligchaam, het dragen van het geweer, en het werktuigelijke, de lengte en de snelheid van den gewonen pas, moet de onderwijzer uit den gewonen in den gezwinden pas, en omgekeerd, doen vallen, en dat wel op de volgende wijze; het gelid met den gewonen pas marcherende, sal de onderwijzer kommanderen:

1. Gezwinde pas.

2. Marsch.

219. Op het kommando marsch, hetwelk zal geschieden, zonder onderscheid, bij het neerzetten van den eenen of anderen voet, sal het gelid den gezwinden pas aannemen.

220. De lengte van dezen pas zal deszelfde wezen als van den gewonen, maar zijne snelheid die van honderd in iedere minuut.

221. De onderwijzer sal met den gezwinden pas marcherende, van tijd tot tijd den schuinschen marsch doen aannemen.

Bemerkingen betrekkelijk den gezwinden pas.

222. De marsch met den geswinden pas zal geschieden naar de zelfde grondbeginselen als die met den gewonen. Maar dewijl het voortstootende van den geswinden pas den soldaat aanzet, om elkander los te laten, moet de onderwijzer er zich op toelleggen, om de tijdmaat van dezen pas wel te bepalen, en den soldaat te gewennen van altoos den loodregten stand van het ligchaam zoo wel als de regelmatigheid van den pas te behoüden.

223. Met den geswinden pas marcherende, zal de onderwijzer nu en dan denzelven doen marchieren en veranderen.

224. Wanneer de onderwijzer den gewonen pas wil doen her-

natten, zal hij kommanderen:

1. Gewone pas.

2. Marsch.

225. Op het kommando marsch hetwelk gedaan wordt om het even voor welken voet, zal het gelid den gewonen pas weder aannemen.

226. Het gelid in den marsch zijnde, zal de onderwijzer hetzelfde door de, in no. 24, voorgeschrevene kommando's en middelen doen halt hoüden.

227. Als het gelid met den geswinden pas marcheert, moet het kommando halt geschieden een oogenblik voor dat de voet op den grond komt.

228. Het gelid stil staande, zal de onderwijzer het met den achterwaartschen pas doen marcheren, en te dien einde kommanderen:

1. Achterwaarts.

2. Marsch.

229. Op het kommando marsch, moeten de soldaten den linkervoet schietijk naar achteren trekken en denzelven neêrsetten op den afstand van een voet, van den eenen hiel tot aan den anderen, en als zoo blijven voortgaan tot op het kommando halt, hetwelk altijd door dat van peloton zal vooraf gegaan worden. De soldaten moeten op dit kommando stil staan, en den voet

die vóór is, naast den anderen bijtrekken.

230. De onderwijzer moet toesien, dat de manschappen niet tegen hinnen nevenman leunen, dat zij zich recht achterwaarts bewegen, en dat de loodrechte stand en de houding van het lichaam, zoo wel als van het geweer, altoos bewaard blijven.

Tweede les.

Marsch uit de flank.

231. De soldaten arm aan arm, in één gelid staande, zal de onderwijzer hún de volgende kommando's doen:

1. Peloton rechts (of links)
uit de flank.

2. Rechts (of links) = 0 m.

3. Marsch.

232. Op het tweede kommando zullen zij rechts- of linksom marcheren.

233. Op het kommando marsch, zullen zij schielijk met den linker voet in den gewonen pas aantreden.

Bemerkingen betrekkelijk den marsch uit de flank.

234. De onderwijzer moet een wel geoefend man naast den eersten soldaat van de flank, naar welke het gelid alsdan front maakt plaatsen, om deszelfs pas te regelen en denzelven te geleiden,

den, en aan den genoemden soldaat aanbevelen, om altijd arm aan arm met desen man te marcheren.

235. De onderwijzer moet bij den flank-marsch de volgende regelen doen nakomen:

Dat de pas naar de voorgescrevene grondbeginselen geschiedt;

omdat dese grondbeginselen, zonder welke de marschappen, naast elkander in hetzelfde gelid geplaatst, in den marsch geen geheel soldaten kunnen bewaren, nog onvermijdelijker moeten worden nagekomen, wanneer men met roffen marcheert

Dat bij elken pas de voet van den man, die vooraf gaat, door den voet van den genen, die op hem volgt, wordt vervangen;

opdat er tusschen de rotten geene opening komen.

Dat de soldaat, om te vermijden dat hij zijnen voorman op de hakken trapt, de kniën niet buigt;

omdat, als hij de kniën hoog, de afstand tusschen de rotten zoowel als de tijdmaat soude verloren gaan.

Dat voor elken soldaat, door het hoofd van zijnen voorman, de hoofden van alle degenen, die voor denzelven marcheren, gedekt zijn;

de wijl dit de zekerste regel is, die om recht achter den voorsten soldaat van het gelid te blijven, kan gegeven worden.

236. De onderwijzer moet, bij

den marsch uit de flank, zich meer tendeels ophouden vijf of zes passen op de flank der manschappen, welke hij onderrigt, om voor de nakoming van de voorgemelde grondregelen te zorgen.

237. Ook moet hij zich soms tijds achter het voetmarcheren, de gelid begeven, om hetzelfde in de lengte te overzien, aldaar stil staan, en inmiddels hetzelfde vijf, tien of twintig passen laten doen, om waar te nemen, of de manschappen op den voorsten soldaat nauwkeurig gericht blijven.

238. De onderwijzer zal met rotten rechts of links laten swenken, en te dien einde kommanderen:

1. Met rotten rechts (of

links.)

2. Marsch.

239. Op het tweede kommando, do sal de voorste man van het gelid regts of linksom maken, en verder recht voor zich uit, marcheren. Teder der overige zal achtervolgens op dezelfde plaats, als dese voorste, dezelfde wending doen.

240. Ook zal de onderwijzer de wendingen regts- en linksom in den marsch doen volbrengen, en te desen einde kommanderen.

1. Regts (of links) uit de flank.

2. Marsch.

241. Op het tweede kommando, dat onverschillig voor welken voet, en een oogenblik voordat hij op den grond komt, zal geschieden, zullen de soldaten het ligchaam omdraaijen, den voet, die opgeligt is, in de nieuwe directie plaatsen, en daarin met den anderen voet aantreden, zonder de tijdmaat van den pas te verbreken.

242. Wanneer de onderwijzer het gelid, uit de flank marcheren, de, begeert te doen halt houden, en in front te herstellen, sal hij de volgende kommando's doen:

1. Peloton.

2. Halt.

3. Front.

243. Op het tweede kommando zal het gelid staan blijven, zonder dat iemand al ware het ook, dat hij zijnen afstand had verloren, zich verroert. Zulks is noodzakelijk, om den soldaat aan eene gestadige in acht-neming van zijnen afstand te gewennen.

244. Op het derde kommando zal ieder zich in front herstellen door de wending linksom, wanneer men uit de rechter-, en door de wending rechtsom, wanneer men uit de linker-flank marcheert.

Bemerkingen betrekkelijk den marsch uit de flank.

245. Wanneer de manschappen zoo ver gevorderd zijn, dat zij den

marsch uit de flank met bekwaamheid en gemakkelijheid kunnen uitvoeren, moet de onderwijzer hen in den marsch uit de flank met den gewonden pas oefenen. Deze les zal hen des te sterker de noodzakelijkheid doen ontwaar worden, om, in den marsch uit de flank, wel in elkanders voetstappen te volgen, en zoo wel de tijdmaat als den loodregten stand te onderhouden.

De derde Les.

Rigting.

246. De onderwijzer moet de ridders aanvankelijk oefenen zich man voor man te rigten, om hien de grondbeginselen der rigting beter te doen begrijpen. Te desen einde zal hij aan de beide eerste manschappen van den rechtervleugel gelasten, twee pas,

sen voorwaarts te doen, en dese manschappen gerigt hebbende, achtervolgens ieder der overige waarschuwens om zich in de rigting der beide eerste te begeven.

247. Iedere soldaat moet op de waarschuwning om zich te rigten, hem door den onderwijzer gedaan, het hoofd en de oogen rechts wenden, in de positie, welke in de eerste les van de eerste afdeeling is voorgescreven; voorts in de tijdmaat van den gewonen pas twee passen vooruit doen, doch den laadsten verhoogen, in diez voege, dat hij zich omstreeks zes duim achter de rechte lijn van rigting bevindt, welke hij nooit moet overschrijden. Vervolgens zal hij zich met kleine [glijdende] passen en gestrekte kniën, bedaard en sonder wikkelen, zich naast den man begeven, tegen

wien hij zich moet aansluiten, op soodanige wijze, dat sonder dat het hoofd uit zijne houding geraakt, de lijn zijner oogen soowel als die zijner schoulers in deselfde rigting is met die van zijnen nevenman, en dat zijn elleboog, sonder zich van het ligchaam te verwijderen, sachtjes die van zijnen nevenman aanraakt.

248. De rigting links zal naar deselfde regelen geschieden.

249. Nadat de rekruten in deser voege, man voor man, geleerd hebben, sich nauwkeurig en sonder zoeken te regten, zal de onderwijzer het geheele gelid sich in eens doen rigten op het volgende kommando:

Rechts (of links) = rigt u.

250. Op dit kommando zal het geheele gelid, met uitzondering der beide manschappen, die reeds te voren geplaatst zijn om tot grondslag der richting te verstrekken, zich met den gewonen pas op de nieuwe lijn begeven, en zich aldaar bedaard, naar de hierboven, in no. 247, voorgeschevene regelen, plaatsen.

251. De onderwijzer moet, vijf of zes passen vóór en met het aangesigt naar het gelid staande, voor de nakoming der regelen zorgen, en zich achtervolgens naar den vleugel begeven, die tot grondslag der richting gediend heeft, om denzelven na te zien.

252. De onderwijzer het grootste getal der soldaten gerigt ziende, zal kommanderen:

sta a t.

253. Op dit kommando zullen de soldaten het hoofd en de oogen in de houding regtuit herstellen, en den onbewegelijken stand weder aannemen.

254. De onderwijzer zal vervolgens aan de manschappen, die niet gerigt zullen zijn, kommanderen: dat rot (of die rotten) achter of vóór, hen noemende bij hunne nummers. Alleen het rot of de rotten, die genoemd zijn, zullen dadelijk het oog langs het gelid naar de zijde der richting wenden, om te beoordeelen, hoeveel zij moeten vooruit of terug gaan, zich voorts bedaard op de lijn plaatsen, en vervolgens het hoofd weder in de houding regtuit brengen.

255. De onderwijzer moet zorg

dragen van vooraf de rotten te nimm
ren.

256. De rigtingen achterwaarts
zullen naar dezelfde beginselen ge
schieden. De soldaten zullen zich, na
melijk, een weinig achter de rigtings
lijn begeven, en zich vervolgens door
kleine voorwaartsche bewegingen,
daarin plaatsen, overeenkomstig het,
geen hierboven in n°. 247 is voorge
schreven.

De onderwijzer zal kommande
ren:

Achterwaarts rechts (of links) =
rigt u.

Bemerkingen omtrent de grond
beginselen der rigting.

257. De onderwijzer moet zich

aan de nakoming der volgende begin
selen laten gelegen zijn:

Dat de soldaat met bedaardheid op
de lijn van rigting komt;

omdat de overhaasting nadeelig is voor
de goede orde en zelfs voor de vaardig
heid in de uitvoering, die zich alleen
laat verkrijgen, door den soldaat te ge
wennen, om al de bewegingen met
kalmte, bezadigdheid en stiptheid te
verrigten.

Dat hij het ligchaam niet achter,
noch het hoofd voorover buigt;

omdat men zich alleen door de regel
matigheid der houding leert rigten.

Dat hij het hoofd zoo min moge
lijk en slechts zoo veel op de zijde
draait, als noodig is, om de lijn

der oogen te sien;

Om voor te komen, dat het hoofd den
schouder buiten het gelid brengt, en
dat de verkeerde stand van een man
allen, die aan gindsche zijde van hem
zijn, doet afwijken.

Dat hij nimmer de lijn van rig-
ting overschrijdt;

omdat, zoo een soldaat deselve te bijn-
ten ging, hij vervolgens zou genood-
saakt wesen achteruit te gaan, om
sich op de ware lijn te plaatsen en
zijn misslag sich op de manschappen
die verder staan, zou voortplanten,
welke dus insgelijks zouden genood-
saakt zijn terug te wijken: hergeen
men met te meer zorgvuldigheid
moet vermijden, omdat behalve het
tijdverlies, dat daardoor zou ontstaan,
het moeilijker is sich achter

waarts, dan sich voorwaarts te
richten.

Dat op het kommando staat,
de soldaat ganschelijk ophoudt
sich te bewegen, ook zelfs wan-
neer hij niet gerigt mocht wesen;

om hem de hebbelijkheid te doen ver-
rijgen van met vaardigheid te oog-
deelen, hoe zijne rigting moet zijn,
en van sich zonder zoeken daarin
te plaatsen.

Dat op het kommando, dat rot,
of die rotten, voor of achter, dege,
nen, welke niet genoemd zijn, sich
niet verroeren;

om niet de rotten, welke gerigt zijn,
in wanorde te brengen.

Dat in de achterwaartsche

richtingen de soldaat de lijn een weinig naar achteren over, schrijft;

ten einde zich door eene kleineroo-
waartsche beweging op de lijn te
brengen; wijl het op deze wijze ge-
makkelijker valt de richting te be-
oordeelen.

Vierde Les.

Zwenkingen.

258. De zwenkingen zijn van
tweederlei soort: die op de plaats, en
die in den marsch.

259. De zwenkingen op de plaats
zullen geschieden, om eenen troep
te doen overgaan uit de orde van
bataille in die van kolonne, of uit
de orde van kolonne in die van ba-

taille.

260. De zwenkingen in den
marsch zullen plaats hebben bij de
veranderingen van directie in
kolonne, telkens als deze beweging
wordt uitgevoerd naar de tegenge-
stelde zijde van den guide.

261. In de zwenking op de
plaats, zal de man, die aan de spil
der zwenking is, alleen op de plaats
omdraaijen; zonder voor- of ach-
teruit te gaan.

262. In de zwenkingen in den
marsch maakt de man, die zich
aan de spil bevindt, de passen zes
duim groot, om het zwenkings-
punt vrij te maken, hetgeen nood-
zakelijk is; zullen de afdeelingen
eener kolonne van directie veran-
deren; zonder haren onderlingen

afstand te verliezen, gelijk in de pelotons-school zal worden verklaard.

263. In de beide bovengenoemde gevallen moet de man op den omzwenkenden vleügel altoos de passen twee voet groot maken.

264. De beweging wendt rechts (of links) zal alleen plaats hebben in de veranderingen van directie in kolonne naar de zijde van den gûide; en men moet sich wel wachten, dese beweging met de zwenkingen in den marsch niet te verwarren.

Zwenkingen op de plaats.

265. De onderwijzer zal op den vleügel, die marcheren moet, om denzelven te geleiden, eenen

wel geoefenden man stellen, en kommanderen:

1. Peloton rechts zwenkt.

2. Marsch.

266. Op het tweede kommando moeten de soldaten met den linkervoet aantreden, en te gelijker tijd het hoofd een weinig links wenden, met de oogen op de lijn der oogen van de manschappen, die aan hunne linkerhand staan, gevestigd. De man, welke aan de spil staat, zal den pas slechts marqueren, en sich voegen naar de beweging van den omzwenkenden vleügel. De man, die desen vleügel geleidt, moet met den pas van twee voet marcheren, van den eersten pas af aan, den linkerschoolder een weinig voor brengen, de oogen op de uitgestrektheid

gronds, die hij betreden moet, vestigen, en nu en dan op het gelid slaan, en altijd den elleboog van zijnen nevenman, maar zachtjes, zonder desen ooit te drücken, aanraken.

267. De overige soldaten moeten den elleboog van hunnen nevenman ter zijde van den staanden vleugel zachtjes aanroeren, weêrstand bieden aan de drücking, die aander tegenovergestelden kant ontstaan mocht, en sich voegen naar de beweging van den omswenkende vleugel, makende de passen zoo veel te kleiner, naarmate zij sich digter bij de spil bevinden.

268. De onderwijzer moet, om de grondbeginselen te tastbaarder te maken, den omtrek des cirkels, alvorens het gelid te doen halt houden,

een- of twee maal doen doorloopen, en er met zorgvuldigheid voor waken, dat het midden niet binnen- of buitenwaarts uiteen worde gedrongen.

269. Hij sal naar deselfde beginselen links laten zwenken, en om de zwenking te doen ophouden, sal hij de navolgende kommando's doen:

1. Peloton.

2. Halt.

270. Op het tweede kommando moet het gelid stil houden, en sich niemand meer veroeren tot op het kommando, hetwelk dadelijk sal volgen.

271. De onderwijzer sich naar den vleugel tegen over de spil bege-

vende, zal de beide eerste manschappen van dien vleugel in de rigting plaatsen, dien hy door het gelid wil doen aannemen, latende tusschen hen en de spil de noodige ruimte voor de overige manschappen, om zich daar tusschen te stellen. Vervolgens zal hy kommanderen:

Links (of rechts) = rigt u.

272. Op dit kommando moet het gelid zich plaatsen in de rigting der beide manschappen, die tot grondslag verstrekken moeten, en zich daarbij naar de voorschrevene grondbeginselen gedragen.

273. De onderwijzer zal vervolgens kommanderen: *s t a a t*, hetwelk uitgevoerd zal worden, gelijk in n°. 253 bepaald is.

Bemerkingen nopens de grondregels der swenkingen.

274. Het hoofd een weinig naar de zijde van den omswenkenden vleugel wenden, en de oogen vestigen op de lijn der oogen van de manschappen, welke sich te diez zijde bevinden;

dewijl het, sonder deze inachtne-
ming, onmogelijk sou wesen voor den soldaat, om de lengte van zijnen pas soodanig te regelen, dat de selve met de beweging van den omswenkenden vleugel overeenkomt.

Zachtjes aanhouden tegen den elleboog van zijnen nevenman naar den kant van de spil;

opdat er tusschen de rotten, onder het swenken, geene openin-

gen ontstaan.

Aan de drukking, die van den kant van den omswenken, den vleugel komt, weerstand bieden;

omdat, wanneer men desengronde regel versuimde, de spil, welke in de swenkingen op de plaats een onbewegelijk punt moet zijn, door de drukking uit haren stand zou kunnen gedrongen worden.

Zwenkingen in den marsch.

275. Zoodra de rekruten de swenkingen op de plaats wel ten uitvoer brengen, moet men hen oefenen om onder het marcheeren te swenken.

276. Te dien einde zal de on-

derwijzer, wanneer het gelid zich in den marsch bevindt, en hij het, selve naar de zijde tegenover den gelide van directie wil doen veranderen, de navolgende kommando's doen:

1. Rechts (of links) swenkt

2. Marsch.

277. Het eerste kommando moet op twee passen afstand van het swenkingpunt geschieden.

278. Op het tweede kommando zal de swenking op dezelfde wijze, als die op de plaats, worden uitgevoerd, uitgezonderd dat de volging, in plaats van naar den kant der spil genomen te worden, naar de zijde van den gelide

de zal blijven; dat de man, die zich aan de spil bevindt, in stede van op de plaats te wenden, zich voegen zal, naar de beweging van den omswenkenden vleügel, den elleboog van zijnen nevenman zachtjes aanvoeren, den passes dikom lang maken en alsoo gronds naar voren winnen, door het beschrijven van eenen kleinen cirkelboog, om het swenkingspunt vrij te maken en dat het midden van het gelid een weinig naar achteren zal inbuigen.

279. De swenking volbragt zijnde, zal de onderwijzer kommanderen:

1. Voorwaarts.
2. March.

280. Het eerste kommando zal geschieden op het oogenblik, dat er nog twee passen moeten gedaan worden om de swenking te voleindigen.

281. Op het tweede, hetwelk gedaan zal worden zoodra de swenking volbragt is, moet de man, die den omswenkenden vleügel geleidt, zich recht vooruit begeven en den geene, welke zich aan de spil bevindt, even als al het overige van het gelid, den pas van twee voet hervatten, en het hoofd wederom rechtuit houden.

Van directie veranderen naar de zijde van den guide.

282. De veranderingen van directie naar de zijde van den guide zullen op de volgende wijze worden, ten

uitvoer gebragt. De onderwijzer zal kommanderen:

1. Wendt links (of rechts).

2. March.

283. Het eerste kommando zal gelijk hierboven, wanneer er nog twee passen gedaan moeten worden, geschieden.

284. Op het tweede, hetwelk zal uitgesproken worden op het oogenblik dat het gelid moet wenden, zal de gúide in den marsch links- of rechtsom maken, en zonder de tijdmaat te vertragen of te versnellen, noch de grootte van den pas te verlengen of te verkorten, in de nieuwe directie doormarcheren. Al het overige van het gelid zal zich schielijk, doch

zonder te loopen in de nieuwe directie van den gúide voegen, en ten dien einde zal ieder man den schouder aan den tegenovergestelden kant van den gúide voorbrengen, den gezwinden pas, om zich in de nieuwe directie te begeven aannemen, het hoofd en de oogen naar den kant van den gúide wenden, aan dienzelfden kant den elleboog van zijnen nevenman aanraken, terwijl hij zich in de richting van den gúide plaats en den pas van denzelfven aanneemt, en vervolgens het hoofd en de oogen in de houding recht uit herstellen. In dezer voege zullen al de manschappen de een na den ander, op de richting van den gúide komen.

Bij de uitgevers dezes, zijn onder ande-
ren, ook de navolgende officieele
Militaire werken gedrukt
en te bekomen.

Beüschet, (W. J.) Handleiding voor on-
derofficieren tot de kennis der theo-
retische en praktische wetenschap,
pen der Artillerie. 1833. eerste
stukje, tweede Druk, op velin post-
papier, in klein octavo. . . - 1.80.

Het zelfde werkje, tweede stuk, eerste
Druk. - 3.00.

Het derde en laatste stukje met de plo-
ten is ter perse.

Besluit, houdende daargestelling van
eene Medirwen- en Weezenkas
voor de Officieren van de Landmagt
der Vereenigde Nederlanden, gear-
resteerd den 14den Januarij 1815,
n°. 29, in 8°. - 0,50.

Cessac, (de) Gids voor den Officier der
infanterie in het veld; uit het Fran-

sch vertaald, naar de derde uitgave
 door den Kapitein Adjudant H. de
 Groot, 2 deelen met platen, in 80.
 f 10.00.
 Extract uit het Crimineel Wetboek
 voor het Krijgsvolk te Lande, om, in
 gevolge art. 94 van het Reglement,
 op den inwendigen dienst in de
 Chambrée te worden aanpeplakt,
 in plano. - 0.20.
 Hetzelfde Extract in kl. zakformaat.
 - 0.20.
 Frankamp, memorie over de grond-
 beginselen der strategie door de Art.
 tillerie-Generaal Vaüdoncourt.
 kl. 80. - 0.75.
 Ingen, (J. H. van) Verhaal der belang-
 rijkste ontmoetingen en krijgshand-
 ven van de Mobile Amsterdam-
 sche Schutterij, van deszelfs uit-
 togt den 29 October 1830, tot den
 29 Augustus 1831, in 80. . . . - 1.25.

—
 Instructie voor den dienst van het
 Koops Ingenieurs, gearresteerd bij
 besluit van den 11den Januarij 18-
 15, in 80. - 0.60.
 — voor de Guides der konink-
 lijke Nederlandsche Armee, 1831,
 in klein zakformaat. . . . - 0.20.
 — voor de Generaals, komman-
 derende de groote Militaire Afde-
 lingen; voor de Officieren van den
 Genelalen Staf; voor de Plaatselijke
 Kommandanten en Plaats-Ma-
 jors, alle gearresteerd bij besluit
 van den 11den Januarij 1815, in
 80. - 0.75.
 Instructie (provisionele) voor den
 dienst, de Krijgsticht en Policie
 van Kampende Troepen, gearres-
 teerd bij besluit van den 4den Sep-
 tember 1819, n. 1, in 80. . . . - 0.50.
 — Idem, nadere Instructie, ge-
 arresteerd bij besluit van den 24den

juli 1821, no. 158, in 80. - 0.15.
 Kesman, (J. H.) Overzicht van de mili-
 taire Inwendige Administratie,
 in 80. - 1, 10.
 Kommando-woorden, welke in het
 Reglement op de Exercitiën en Ma-
 noeuvres der Infanterie voorkomen,
 in 80. - 0.25.
 Nanning, (P. J. G. J. G. J. G.) Proeven van
 Krijgszangen 1828, in klein 80. - 0.25.
 Wetten, (G. A. Geierweit van der) On-
 derriigt wegens het Schiet-en Zijds-
 geweer, ten dienste van het Konin-
 klijke Nederlandsche Leger, met
 aanmerkingen en bijgevoegde
 platen vermeerderd; vijfde veel
 vermeerderde uitgave, gevolgd van
 het onderriigt wegens het schiet-en
 zijdgeweer, sedert het jaar 1815, met
 platen, in 80. - 7.00.
 Onderriigt wegens het schiet-
 en zijdgeweer met platen. in 80.
 - 3.20.

安政丙辰新鑄

和蘭
 官軍

銃卒訓語

初編

曾田勇二藏梓

<p>安 如 西 永 條 識</p>	<p>官 軍 時 滿 趙 卒 信 壽 時 記</p>	<p>會 田 曾 三 歲 軒</p>
--	--	--

五

